

Årsrapport 2008
Oslo Pensjonsforsikring AS

TORGGATA

INNHOOLD

DIREKTØREN HAR ORDET	4
ÅRSBERETNING	6
OSLO PENSJONSFORSIKRING AS	6
RESULTAT OG KAPITALFORHOLD	7
BESTANDSUTVIKLINGEN	9
FORVALTNINGSSTRUKTUREN	11
OPPLÆRING OG KURS	14
RISIKOFORHOLD	15
ADMINISTRATIVE FORHOLD	19
RESULTATREGNSKAP	23
BALANSE PR. 31. DESEMBER	24
BALANSE PR. 31. DESEMBER	25
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	26
NOTER TIL REGNSKAP 2008	28
AKTUARBERETNING	54
KONTROLLKOMITEENS UTTAELSE OM ÅRSOPPGJØRET FOR 2008	54
REVISJONSBERETNING	55
MEDLEMMER AV OSLO PENSJONSFORSIKRINGS STYRINGS- OG KONTROLLORGAN	57
PENSJONSSTATISTIKK	58

DIREKTØREN HAR ORDET

2008 vil i lang tid bli stående i finanskrisens tegn. Hverken kollapsen for islandske banker eller amerikanske boliglån, var overraskende. Begge var bobler som måtte sprekke. Det som har tatt alle på sengen var at finansinstitusjonene i USA og Europa fikk så enorme tap. Da enkelte banker og meglerhus ikke lenger var i stand til å bære tap, ble tilliten mellom aktørene borte og banksystemet opphørte nesten å fungere. Innstramningene i forbruk og investeringer er enorme i mange land. I denne krisen er det smitteeffektene som har vært den store overraskelsen, og ikke det at det var noen plasseringer som neppe var så mye verdt. For ett år siden spådde ingen kjente økonomer i USA negativ vekst i 2009 – i dag er det ingen som spår oppgang.

Oslo Pensjonsforsikring har ikke investert i den typen papirer som var krisens opphav. Men med lang horisont på plasseringene, har vi dessverre ikke blitt skånet for smitteeffektene fra subprime og dets like til ordinære markeder for aksjer, obligasjoner og eiendom. Kurser på aksjer og foretaksobligasjoner har falt kraftig på grunn av lavkonjunktur og frykt for finansieringsproblemer og konkurser. Vekten på fremtidig inntjening på eiendommer og infrastrukturinvesteringer er redusert, og dermed faller verdiene. For andre plasseringer opplever vi at verdiene er vanskelige å beregne fordi det nesten ikke er omsetning av papirer. Resultatet for 2008 er derfor svakt.

Avveiningen som må gjøres nå, er om vi skal eie aksjer og lignende, med den kursrisikoen som er i den typen papirer men også muligheter for god avkastning på sikt, opp mot utfordringene som vil oppstå om noen år dersom vi bare har bankinnskudd, boliglån og obligasjoner og renten forblir så lav som de fleste nå tror. Oslo kommunes eierskap har gitt oss mulighet for å tenke langsiktig.

Vi vet at det vil ta tid før realøkonomien kommer seg på fote igjen. Vi vet ikke om vi har sett bunnen for kursene i finansmarkedene. Det eneste lyspunktet er at graden av pessimisme er enorm og få ser noen lyspunkter overhodet. Vi må imidlertid legge til grunn at rentene vil være lave over lang tid. Det vil være en utfordring for finansiering av pensjonsforpliktelser fremover.

Midt i alt dette er det norske pensjonssystemet i en rivende utvikling. I vår skal det fremforhandles avtaler om en ny offentlig tjenestepensjonsordning, tilpasset den nye folketrygden. Gjennom de investeringer og tilpasninger OPF har gjort for å lage et nytt forsikringsssystem, er vi godt rustet for den store omleggingen som vil komme. Vi kan gi våre kunder og medlemmer langt bedre oversikt enn tidligere.

Som ny administrerende direktør, vil jeg takke min forgjenger Olaf Gohn for hans innsats gjennom ti år frem til siste årsskifte. I løpet av denne perioden har OPF blitt omdannet fra pensjonskasse til livsforsikringselskap, kundestrukturen er endret og kravene til oppfølging med den, og kapitalforvaltningen er helt lagt om. Samtidig er kravene til kvalitet og omtanke i saksbehandlingen like viktige som før. Alt dette har Gohn og gode medarbeidere fått til, og jeg gleder meg til fortsettelsen.

Åmund T. Lunde
administrerende direktør

OSLO PENSJONSFORSIKRING AS

Oslo Pensjonsforsikring (OPF) er et livsforsikringselskap heleid av Oslo kommune. Formålet er å drive livsforsikring og tilsvarende virksomhet for kommunen og selskap og foretak der kommunen har bestemmende innflytelse. Selskapets kontor ligger i Oslo.

OPF forvalter kommunale tjenstepensjonsordninger for de ansatte i Oslo kommune og 13 kommunalt eide foretak og aksjeselskaper, samt de som var ansatt ved Ullevål, Aker

og Sunnaas sykehus og Ullevål Sykehusapotek, da staten overtok eierskapet til sykehusene 1. januar 2002.

OPF hadde ved utgangen av 2008 i alt 28 150 (29 747 året før) yrkesaktive medlemmer, 24 491 (23 840) pensjonister og 57 748 (59 589) fratrådte medlemmer. Pensjonsutbetalingene utgjorde 1 341 (1 233) millioner kroner i 2008. I tillegg kommer AFP 62-64 år og førtidspensjon som administreres av OPF.

RESULTAT OG KAPITALFORHOLD

HOVEDTALL

OPF fikk et underskudd på 448 millioner kroner i 2008, mot et overskudd på 583 millioner kroner i 2007. Resultatnedgangen skyldtes verdifall på aksjer, eiendom og en rekke andre aktiva hvor selskapet har plassert midlene knyttet til forsikringsforpliktelser og ansvarlig kapital. Det svake resultatet må ses i lys av OPFs langsiktige investeringsfilosofi, med forholdsvis få justeringer i den løpende fordelingen av plasseringene samt en betydelig andel plasseringer med lav omsettelighet. OPF har likevel foretatt flere tilpasninger for å møte virkningen av finanskrisen. Tiltakene omfatter blant annet opptak av et ansvarlig lån fra Oslo kommune og endringer i porteføljesammensetningen for å redusere risiko og øke omsetteligheten i porteføljen.

Realisert avkastning i 2008 var -0,3 prosent mens den verdijusterte avkastningen var -6,1 prosent. Forvaltningskapitalen var 39,2 milliarder kroner pr 31.12.08, mot 42,0 milliarder kroner ett år tidligere. Balansen var midlertidig svært høy ved forrige årsskifte grunnet forsinket oppgjør ved kjøpet av DnB Nors eiendomsportefølje. Korrigert for dette forholdet, er reduksjonen i forvaltningskapital om lag 0,2 milliarder kroner. Den har sin årsak i verdifall på eiendelene som følge av finanskrisen. Premiereserven, som viser verdien av de forsikringsmessige forpliktelsene OPF har påtatt seg på vegne av kundene, steg fra 31,4 til 34,0 milliarder kroner. Ansvarlig kapital var 3,9 (3,1) milliarder kroner. Oslo kommune ga i november 2008 selskapet et ansvarlig lån på 1 240 millioner kroner.

Kapitaldekningen var 17,5 prosent ved utgangen av fjoråret, mot lovens minstekrav på 8,0 prosent. Solvensmarginkapital var 203 prosent av kravet. Samlet bufferkapital, som består av overdekningen av det strengeste av disse to lovkravene og kursreguleringsfond, beløp seg til 2 390 millioner kroner.

Selv om bufferkapitalen falt kraftig gjennom 2008, er OPF fortsatt et solid selskap med en sterk eier. I tråd med kravet i regnskapsloven § 3-3a, bekrefter styret at forutsetningene for fortsatt drift er til stede og at regnskapet bygger på denne forutsetningen.

PREMIER, AVSETNINGER OG KOSTNADER

I en kommunal tjenestepensjonsordning (bruttoordning) ytes det alders-, uføre og etterlattepensjon i tillegg til avtalefestet pensjon mellom 65 og 67 år. Det betales inn premier for årets opptjening av rettigheter (ordinær årspremie), ved endringer i lønninger eller pensjoner (reguleringspremie) og for rettigheter som ikke kan dekkes før ved pensjonering (ikke-forsikringsbare ytelser). De innbetalte premiene forvaltes frem til de igjen skal betales ut som pensjoner. Det føres et regnskap for hver kontrakt og det er bygget opp en premiereserve for hver enkelt forsikret.

Fordeling av premiereserven på de fire hovedgrupper av virksomheter:

- Oslo kommune – 68,6 prosent av premiereserven
- Kommunale foretak i Oslo kommune – 3,7 prosent av premiereserven
- Kommunalt eide aksjeselskap – 0,8 prosent av premiereserven
- Helseforetakene som tidligere tilhørte Oslo kommune – 26,9 prosent av premiereserven

Samlet premiekrav i 2008 var på 3 129 millioner kroner, hvorav 1 911 millioner kroner var regulerings- og andre engangspremier. Administrasjonspremien (forsikringsteknisk administrasjon og forvaltningskostnader) utgjorde 102 millioner kroner, mens rentegarantipremien var 94 millioner kroner. Utbetalte pensjoner i 2008, fratrukket refusjoner, beløp seg til 1 341 millioner kroner. Administrasjonsresultatet ble positivt i 2008, etter flere år med underskudd. Administrasjonskostnadene utgjorde 0,23 prosent av den gjennomsnittlige forvaltningskapitalen i 2008, mot 0,20 prosent i 2007.

Premiereserven (inkludert administrasjonsreserve) ved utgangen av 2008 var på 34 028 millioner kroner, en økning på 2 599 millioner fra 2007. OPF tok i bruk et nytt forsikringsteknisk beregningsgrunnlag (K2005) fra 1. januar 2008 for å ta høyde for økt levealder i befolkningen. Premier beregnes etter det nye grunnlaget, og en nødvendig forsterkning av reserven knyttet til allerede opptjente rettigheter bygges opp over en treårsperiode. Ved utgangen av 2008 er gjenstående oppreserveringsbehov beregnet til 851 millioner kroner.

Risikopremien ble anvendt til nødvendig reservering i tråd med opptrappingsplanen, noe som gir et risikoresultat lik 0.

FINANSINNTEKTER

2008 var et krevende år for OPF. Verdijustert avkastning endte på -6,1 prosent etter finansinntekter på -2 478 millioner kroner. Kraftig verdifall på aksjer, økning i renteforskjellen mellom stats- og foretaksobligasjoner, negativ avkastning på hedgefond, lavere omsettelighet for mange plasseringer samt nedskrivninger av eiendom og infrastrukturinvesteringer bidro alle til den lave avkastningen. På den positive siden førte lavere obligasjonsrenter til kursgevinster i obligasjonsporteføljene. Det var også høy løpende avkastning i rente- og utlånsporteføljene. OPF hadde ingen tap på utlån i 2008 og ingen tap knyttet til mislighold forøvrig.

Avkastningsresultatet for kollektivporteføljen er finansinntektene fratrukket pliktig rente på premiereserve og -fond samt endring i kursreguleringsfondet, og ble -1 144 millioner kroner. I tillegg kommer et tap i selskapsporteføljen på 193 millioner kroner.

SOLIDITET OG BUFFERKAPITAL

Kapitaldekningen var 17,5 prosent pr 31.12.08, mot 14,0 prosent ett år tidligere. Myndighetenes minstekrav er 8,0 prosent. Beregning etter solvensmarginregelverket viste en solvensgrad på 203 prosent. OPF hadde ingen tilleggsavsetninger igjen ved årets slutt, men urealiserte gevinster i kunde- og selskapsporteføljen på 329 millioner kroner. Bufferkapitalen var 2 390 millioner kroner, tilsvarende 6,8 prosent av premiereserve og -fond. Det var en nedgang fra 4 707 millioner kroner ved utgangen av 2007.

Resultat for 2008 fordelt på kunder og selskap. Millioner kroner.			
	Kunder	Selskap	Sum
Avkastningsresultat	-1 144	-193	-1 337
Risikoresultat	-	-	-
Administrasjonsresultat		6	6
Rentegarantipremie		94	94
Netto inntekter fra selskapsportefølje		2	2
Til (-)/fra (+) tilleggsavsetninger	787	0	787
Resultat	-357	-91	-448

BESTANDSUTVIKLINGEN

Samlede brutto pensjonsutbetalinger økte med 109,4 millioner kroner eller med 8,3 prosent fra 2007 til 2008. Økningen skyldes i det alt vesentlige flere alderspensjonister, et høyere pensjons-

grunnlag for nye pensjonister og en betydelig vekst i folketrygdens grunnbeløp.

Utviklingen i antall pensjonister (inkludert refusjonspensjoner):					
Sakstype	2008	2007	2006	2005	2004
Alderspensjonister	12 471	11 857	11 191	10 612	10 182
AFP fra 65	319	264	278	275	248
Ektefellepensjoner	2 987	2 955	2 956	2 909	2 861
Barnepensjoner	318	311	328	312	286
Uførepensjoner	7 224	7 043	7 047	6 936	6 766
Midlertidig uføre	1 172	1 410	1 390	1 334	1 252
Vedtektsfestede ytelser	24 491	23 840	23 190	22 378	21 595
Førtidspensjoner	33	40	44	45	52
AFP før 65	492	435	387	328	298
Bykassepensjoner	13	16	20	25	26
Antall pensjoner	25 029	24 331	23 641	22 776	21 971
Yrkesaktive	28 150	29 747	29 788	30 183	31 606
Fratrådte med rettigheter	31 573	31 824	30 963	32 158	32 310
Fratrådte uten rettigheter	26 175	27 765	25 011	24 292	23 544
Total bestand	110 927	113 667	109 403	109 409	109 431

Antall alderspensjonister viser en jevn økning gjennom de senere årene. Det skyldes i hovedsak to forhold; høy gjennomsnittlig alder på ansatte i ordningen og at folk lever lengre. Tall fra NAV viser at det ved utgangen av 2008 på landsbasis var nærmere 17,8 prosent som er eldre enn 85 år, mens andelen i OPF er 17,1 prosent.

Antall AFP fra 62 år og fra 65 år steg med henholdsvis 57 og 55 personer, eller 13,1 og 20,8 prosent. Utviklingen for AFP fra 65 år bryter den utflatende trenden med en betydelig økning fra 2007 til 2008. En medvirkende årsak er at antallet personer som er i posisjon til å ta ut AFP fra 65 år øker.

Varige uførepensjoner økte med 2,6 prosent fra 2007. For å få et helhetlig bilde av uføresituasjonen må varige uførepensjoner sees i sammenheng med midlertidige uførepensjoner. De midlertidige uførepensjonene viser et fall på 16,8 prosent. Det er grunn til å tro at en del av årsaken til dette ligger i mer restriktiv sykemeldingspraksis, innskjerpingen i folketrygdens regler for tilståelse av rehabiliteringspenger/attføringspenger og trolig også det arbeidsevnegjør for å redusere uttaket av uføreytelser. Antall uføreytelser gikk ned med 57 personer eller 0,7 prosent fra 2007 til 2008. På landsbasis var det en økning på 1,5 prosent.

Snittalder for uttak av midlertidig uførepensjon falt med 0,6 år til 49,0 år, mens for varig uførepensjon økte alderen med 0,7 år til 59,0 år. En forklaring på fallet for de midlertidige uføre er at NAV for eldre personer nå tilstår varig uførepensjon med en gang.

Den nedadgående trenden for uføreytelser er sammenhengende i hele perioden fra 2004 og er positiv for ordningen. Beregning viser at snitt meravsetning ved hvert pensjonstilfelle utgjør ca 1,25 millioner kroner. Det viser hvor viktig det er å stimulere til tiltak som kan redusere uttaket av uføreytelser.

Med virkning fra 1. januar 2005 innførte Oslo kommune en ordning med egenandel for virksomhetene for uttak av uføreytelser. Bakgrunn for ordningen er å stimulere virksomhetenes arbeid for å redusere uttak av tidligpensjon. Estimert uttak var budsjettert med 93,8 millioner kroner i 2007 og 93,2 millioner kroner i 2008, mens fakturert beløp var henholdsvis 92,0 millioner kroner og 78,3 millioner kroner. Det indikerer et lavere uttak.

OPF deltar i prosjektet "Raskere tilbake – redusert sykefravær i Oslo kommune". Siden oppstart i oktober 2007 og frem til utløpet av 2008 har 425 personer blitt hjulpet. Brutto sparte sykepengekostnader er beregnet til ca 10,5 millioner kroner.

Sykefraværet, egen- og legemeldt, økte på landsbasis med 0,1 prosentpoeng fra tredje kvartal 2007 til tredje kvartal 2008. Sykefraværet i Oslo kommune falt med 0,25 prosentpoeng i 2008 sammenlignet med 2007.

Det er for tidlig å mene noe sikkert om hvilken effekt disse prosjektene har hatt på uttak av varig og midlertidig uførepensjon. Deler av den reduksjon vi ser på uttak av midlertidig uførepensjon kan trolig tilskrives disse tiltakene.

Bakerst i årsrapporten følger en pensjonsstatistikk for Oslo kommune.

FORVALTNINGSSTRUKTUREN

Den interne forvaltningen i OPF omfatter norske rentebærende papirer, utlån, samt et mandat for nordiske aksjer. Forvaltningen av selskapets direkte eide eiendomsportefølje utføres av eiendomshuset Malling & Co, bortsett fra Tukthuset II DA som forvaltes av Sparebank1. Øvrige aktiva forvaltes gjennom tilde-
ling av mandater til eksterne forvaltere.

Bokført avkastning i 2008 ble -0,3 prosent mens verdijustert avkastning ble -6,1 prosent. Gjennomsnittet over de siste fem år er henholdsvis 5,6 og 5,3 prosent.

Fordelingen av og avkastningen på konsernets finansielle eiendeler ved årets utgang. Millioner kroner og prosent.					
Aktivaklasse	31.12.2007		31.12.2008		2008
	Markedsverdi i mill. kroner	Andel i prosent	Markedsverdi i mill. kroner	Andel i prosent	Avkastning i prosent
Nominelle porteføljer:	22 954	54,6	23 743	60,4	7,4
- Pengemarked/bank, Norge	3 446	8,2	2 232	5,7	5,0
- Omløpsobligasjoner, Norge	7 590	18,1	6 720	17,1	9,6
- Omløpsobligasjoner, utland	3 840	9,1	3 243	8,3	10,4
- Konvertible obligasjoner	-	0,0	332	0,8	5,1
- Anleggsobligasjoner ¹	5 525	13,1	7 905	20,1	5,7
- Utlån	2 553	6,1	3 312	8,4	6,3
Aksjeporteføljer:	10 337	24,6	6 790	17,3	-34,6
- Omløpsaksjer, Norge	2 771	6,6	1 896	4,8	-42,9
- Omløpsaksjer, utland	3 185	7,6	2 775	7,1	-46,4
- Anleggsaksjer, Norge ¹	1 631	3,9	-	0,0	-
- Anleggsaksjer, Sverige ¹	1 176	2,8	-	0,0	-
- Hedgefond	1 362	3,2	1 791	4,6	-9,3
- Private equity	212	0,5	328	0,8	-25,2
Realporteføljen:	8 334	19,8	8 127	20,7	-2,3
- Eiendom	5 098	12,1	4 759	12,1	-1,4
- Infrastruktur	2 161	5,1	2 353	6,0	-5,8
- Realrenteobligasjoner	1 075	2,6	1 015	2,6	1,9
Annet	412	1,0	674	1,7	-
I alt	42 036	100,0	39 334	100,0	-6,1

¹ Bokført verdi, jf. note 15 og 17 for markedsverdier

NOMINELLE PORTEFØLJER

Obligasjoner

Beholdningen av rentebærende verdipapirer består av norske og utenlandske obligasjoner og sertifikater ført som omløpsmidler, andeler i utenlandske obligasjonsfond og obligasjoner ført som anleggsmidler. Sett under ett lå volumet av disse ved årets utgang på 20,4 milliarder kroner. Dermed utgjorde de rentebærende verdipapirene ved årets slutt om lag 52,0 prosent av selskapets aktiva mot 48,5 prosent året før.

Den internt forvaltede obligasjonsporteføljen fikk en verdijustert avkastning på 9,6 prosent for 2008 mot 10,5 prosent for referanseindeksen. Referanseindeksen består dels av norske statsobligasjoner og dels av norske rentebytteavtaler med 3 års durasjon. Renten på amerikanske statsobligasjoner med ti års løpetid falt fra 4,0 prosent ved slutten av 2007 til 2,2 prosent ved slutten av 2008. Tilsvarende norske obligasjonsrenter falt fra 4,7 prosent til 3,9 prosent. Rentefallet for kredittobligasjoner ble langt lavere, og for de mer risikoutsatte lånene ble det i stedet en markert renteoppgang. Eksempelvis hadde Credit Suisse High Yield indeks en avkastning på -29 prosent i 2008. OPFs interne renteportefølje har klart seg godt i lys av dette.

Beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall er i 2008 økt med om lag 2,4 milliarder kroner, og gjennomsnittlig løpetid er økt med 0,8 år. Den løpende avkastningen på denne porteføljen er beregnet til 5,9 prosent.

Den samlede kredittrisikoen i både anleggs- og omløpsporteføljene anses som lav.

OPFs utenlandske obligasjoner ble i 2008 forvaltet gjennom tre ulike mandater. Den samlede avkastningen ble 10,4 prosent.

Rentebindingstiden i den norske omløpsporteføljen for obligasjoner - uttrykt ved durasjonen - lå ved siste årsskifte på ca. 4,4 år. De utenlandske omløpsobligasjonene har gjennomgående en noe lengre rentebindingstid, og durasjonen på selskapets beholdning av slike verdipapirer lå ved årsskiftet på ca. 6,3 år.

Konvertible obligasjoner

OPF investerte mot slutten av 2008 for første gang i konvertible obligasjoner gjennom to ulike fondsløsninger. Verdijustert avkastning ble 5,1 prosent for 2008.

Utlån

Selskapets samlede utlån økte med om lag 30 prosent til 3 278 millioner kroner i 2008, tilsvarende 8,4 prosent av selskapets forvaltningskapital. Antall lån økte fra 4 743 til 5 187. Avkastningen ble 6,3 prosent.

Ved utgangen av 2008 var 97 prosent av den samlede utlånsbeholdningen sikret innenfor 60 prosent av verditakst på bolig. Den samlede kredittrisikoen i selskapets utlånsportefølje anses å være lav. I løpet av 2008 ble 40 saker overført til egeninkasso, mot 41 saker i 2007. Av sakene som ble overført til egeninkasso i 2008 er 36 avsluttet. Kemnerkontoret har beholdt ansvaret for å følge opp inkassosaker fra tiden før 2005. Kemneren har i 2008 behandlet 15 saker. Alle sakene er tidligere avskrevet.

Det ble ikke igangsatt noen gjeldsordningsavtale gjennom namsmyndighetene i 2008. Det ble ikke utgiftsført nye tap på utlån i 2008 mens et mindre beløp på tidligere avskrevne lån ble tilbakeført.

AKSJEPORTEFØLJER

Børsnoterte aksjer

OPFs andel i børsnoterte aksjer falt fra 20,9 til 11,9 prosent gjennom 2008. Fallet reflekterer en kombinasjon av kraftig kursnedgang samt salg av aksjer for å redusere risikoen. Oslo Børs hovedindeks endte ned 54 prosent i 2008 mens verdensindeksen falt 39,6 prosent. OPFs interne aksjeforvaltning ble i perioden konsolidert ved at 3 ulike porteføljer ble slått sammen til ett nordisk aksjemandat. Avkastningen på OPFs internforvaltede portefølje(r) ble samlet sett -39,9 prosent i 2008 målt i lokal valuta, mot -43,5 prosent for referanseindeks. Porteføljens relative risiko (månedlig tracking error) gjennom året var 10,4 prosent. De eksternt forvaltede norske aksjefondene (Pareto Aksje Norge samt Carnegie Aksje Norge) fikk samlet en avkastning i 2008 på -53,1 prosent mot -57,4 prosent for referanseindeksen (OSEFX) med en relativ risiko på 4,0 prosent.

OPFs eksternt forvaltede globale aksjeportefølje hadde gjennom året en mindreaktning på 3,4 prosent. Ved utgangen av året besto den av fire fond fra ulike forvaltere, hvorav tre var aktivt forvaltet. Porteføljens relative risiko gjennom året var 2,7 prosent.

Hedgefond

Hedgefond er en fellesbetegnelse for fond som anvender langt flere forvaltningsteknikker og instrumenter enn ordinære obligasjons-, pengemarkeds- og aksjefond, som bare eier ulike papirer. Hedgefond blir ofte forbundet med stor risiko, noe som i hovedsak ikke er riktig. Differansen i avkastning for enkeltfondene til OPF var stor, med en avkastning på +51 prosent for det beste og -31 prosent for det dårligste. Selv det svakeste fondet fikk dermed en avkastning bedre enn verdensindeksen for aksjer og 23 prosentenheter over hovedindeksen på Oslo Børs.

2008 var likevel et svakt år for aktivaklassen. Uttrykt ved CSFB Tremont Hedge Fund Index var avkastningen i dollar -18,7 prosent gjennom året. OPFs hedgefondportefølje ga en avkastning på -9,3 prosent i 2008. Standardavviket til porteføljen var 13,3 prosent målt ved månedlige observasjoner. Den besto av fem fond ved starten og åtte fond ved slutten av året.

Den svake avkastningen for porteføljen skyldes hovedsakelig sterkt økende forskjeller mellom obligasjoner utstedt av stater og andre for våre kredittrelaterte forvaltere, samt sterkt fallende omsettelighet i finansmarkedene generelt.

Private equity

OPFs private equity portefølje er på 328 millioner kroner og består av andeler i 4 ulike fond. Den samlede avkastning for denne porteføljen var -25,2 prosent i 2008.

REALPORTEFØLJEN

Eiendom

Den samlede markedsverdien for konsernets investeringer i eiendom utgjorde 4 759 millioner kroner ved utgangen av 2008. OPF skrev ned eiendomsverdier på direkte eide eiendommer med til sammen 6,7 prosent i 2008 som følge av en generell økning i avkastningskravet og et svakere eiendomsmarked. I motsatt retning trakk en nedgang i det generelle rentenivået samt en høy inflasjonsjustering av leiene for 2009. Det var stabil drift på alle eiendommer gjennom året. Porteføljen hadde samlet sett leieinntekter på om lag 292 millioner kroner i 2008, noe som tilsvarer 1170 kroner per kvadratmeter. Verdsettelsen per 31.12.2008 tilsvarer en gjennomsnittlig pris per kvadratmeter på 18 100 kroner. 72 prosent av arealet er i kontorer, 11 prosent

i kombinasjon og 17 prosent i industri. Hele porteføljen er i Norge, herav 63 prosent i Oslo og omegn. Vektet gjenstående løpetid på leiekontraktene var 9,2 år ved utgangen av 2008. OPF foretok ingen eiendomstransaksjoner i 2008.

Verdien på OPFs andeler i Aberdeen Norge I ble skrevet ned med 20 prosent i 2008 og fondet fikk en totalavkastning på -15,5 prosent.

Infrastrukturfond

OPF har investert i aktivaklassen infrastruktur gjennom deltagelse i partnerskapene Macquarie European Infrastructure Fund 1 og 2 (MEIF 1 og 2). OPF har videre en mindre børsnotert aksjepost i Macquarie Airports (AUS). MEIF 1 oppnådde i 2008 en utbyttejustert avkastning på -9,6 prosent mens MEIF 2 oppnådde 6,5 prosent. Fondene hadde en spesielt svak utvikling i fjerde kvartal knyttet til økning i antatte finansieringskostnader samt en kraftig svekkelse av britiske pund relativt til euro, fondenes basisvaluta.

Realrenteobligasjoner

Den norske konsumprisindeksen steg med 3,7 prosent i løpet av 2008. Det bidro til en positiv realisert avkastning for realrenteobligasjoner, der utbetalt rente er summen av en fast realrente og faktisk inflasjon. Imidlertid ble den verdjusterte avkastningen redusert som følge av økte risikopåslag i kredittmarkedet. Kredittrisikoen på OPFs realrenteobligasjoner omfattet i 2008 Sparebanken Hedmark, Danske Bank, Barclays og DnB Nor.

OPPLÆRING OG KURS

OPF har ansvaret for kursing og opplæring av medlemmer og virksomheter om tjenstepensjonsordningen. I tillegg til faste kursopplegg, holdes det også kurs etter særskilte ønsker fra virksomhetene. Her har temaene vært generell informasjon om pensjonsordningen, seniorpolitikk, kostnader ved tidlig pensjonering, informasjon til langtidssykmeldte, ny forsikringsvirksomhetslov og regnskapsberegning av pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse. Det er en erkjennelse av at økt kunnskap om ordningen og ordningens økonomi påvirker adferden – det gjelder både medlemmer og virksomhetsledere.

I 2008 har det vært avholdt 34 kurs med nær 1500 deltakere. I de to største helseforetakene, tidligere Aker og Ullevål universitetssykehus, har OPF hatt en veiledningsdag i måneden der en rekke personer har fått personlig veiledning om pensjonsordningen og mottatt alternative beregninger av sin framtidige pensjon. Denne ordningen videreføres også i 2009.

RISIKOFORHOLD

STRATEGISK RISIKO

Oslo kommune har tjenestepensjonsordningen i et eget livsforsikringselskap for å oppnå lavest mulige pensjonskostnader. Pensjonskostnadene påvirkes av administrasjonskostnader, avkastning, uførhet og tidligpensjonering. For selskapet OPF er det avgjørende å bidra til at eier når sitt mål.

Det grunnleggende for en pensjonsordning er at de forsikrede både er trygge på at beregningene er korrekte og at behandlingstiden for pensjonssøknader ikke er for lang. Det forutsetter dyktige saksbehandlere, korrekt historikk om opptjeningen og gode beregningssystemer. Arbeidsgiver skal være trygg på at forpliktelsene er avdekket og premier og avsetninger håndteres korrekt. Gjennom innføringen av nytt forsikringssystem i 2008 og utvidelser i bruken av det gjennom 2009, vil OPF bedre kvaliteten på leveransen ytterligere.

Lave administrasjonspremier i selskapet bidrar til lavere samlede pensjonskostnader. OPF har lave kostnader sammenlignet med andre. Gjennom å ha flere kunder enn kommunen - og størst blant disse er ordningene til de som var ansatt ved Oslo kommunes sykehus forut for statens overtakelse i 2002 - øker stordriftsfordelene. Flere kunder betyr også at kravene OPF blir møtt med, varierer. Det nyter alle kundene godt av. OPF har intensivt kunderettet rådgivning gjennom 2008 og levert i tråd med garantier og avtaler. Åpenhet, interesse og imøtekommenhet overfor kundene er avgjørende for at de over tid skal ønske å ha OPF som leverandør.

Redusert uførhet og uttak av tidligpensjon er svært viktig for kundenes pensjonskostnad. Pensjonskostnadene vil også reduseres betydelig gjennom en høyere avkastning på avsetningene. OPF ønsker å levere en høy løpende avkastning innenfor rammene av en forsvarlig forvaltning. Kapitalforvaltningen er drøftet nærmere under.

OPFs investering i nytt pensjonssystem legger grunnlaget for å kunne håndtere forventede utfordringer knyttet til endringer i folketrygden og i offentlig tjenestepensjon. OPF har i 2008 i tillegg begynt på innføringen av et nytt oppgjørs- og analysesystem for kapitalforvaltningen som vil føre til økt fleksibilitet, bedre risikostyring og rapportering til kunder og eier.

FORSIKRINGSMESSIG RISIKO

OPF påtar seg dødelighetsrisiko, uførhetsrisiko, avgangsrisiko, kostnadsrisiko og katastroferisiko. OPFs forsikringsrisikostrategi definerer en risikotoleranse på forsikringsområdet og omfatter et system for måling av forsikringsrisiko og et system for styring og kontroll av forsikringsrisikoen. Oslo kommune har gitt klart uttrykk for at de ønsker å ta risiko for egen regning. I arbeidet med å utforme forsikringsrisikostategien ble dødelighets- og uførhetsrisiko gjenstand for en kvantitativ vurdering, mens de øvrige forsikringsrisikoen ble kvalitativt vurdert. Både dødelighets- og uførhetsrisiko kan deles inn i tilfeldige feil og estimeringsfeil, hvor tilfeldige feil er risikoen for tilfeldige avvik mellom det faktiske og det forventede utfallet i løpet av ett år.

For å møte denne risikoen vil OPF bygge opp risikoutjevningfondet. Målet for OPF er å ha et risikoutjevningfond svarende til det største av tapspotensialet for tilfeldige feil for uførhetsrisiko og tapspotensialet for tilfeldige feil for dødelighetsrisiko. Beregningen av tapspotensialet for tilfeldige feil er utformet slik at et større tap enn det beregnede kun inntreffer i ett av 200 år. Tapspotensialet beregnes ved utgangen av hvert år og risikoutjevningfondet økes med maksimalt tillatt beløp i årene framover til minimumsnivået er nådd. Risikoen for avgangsrisiko, kostnadsrisiko og katastroferisiko, ble vurdert til lav i 2008 og vil bli gjenstand for en årlig revurdering.

Ved utgangen av 2008 var beregnet minimumsnivå på risikoutjevningfondet 59 millioner kroner, hvilket er 21 millioner kroner høyere enn det faktiske risikoutjevningfondet ved utgangen av året.

FINANSIELL RISIKO

Strategi

Styret fastlegger årlig den overordnede strategien for selskapets kapitalforvaltning. Gjennom den vedtatte investeringsstrategien får administrasjonen fastlagt målene for forvaltningen, retningslinjene for hvordan disse målene skal nås og risikorammer for plasseringene. Styret legger i sin strategi vekt på at forvaltningen til enhver tid skal innrettes slik at det er en meget lav sannsynlighet for at selskapet må tilføres kapital. Videre utsettes porteføljen jevnlig for ulike stresstester for å sikre at bufferkapitalen er stor nok til å tåle kraftige markedsfall.

Administrasjonen rapporterer bufferkapitalutnyttelse til styret på regelmessig basis, minst månedlig. I perioder med finansiell uro skjer rapporteringen daglig.

Forvaltningen skal til enhver tid tilpasses ulike myndighetsfastsatte krav. Viktige krav til forvaltningen er definert gjennom solvensmarginkrav, kapitaldekningsregler og i kapitalforvaltningsforskriften.

Risikostyring

En grunnleggende risiko ved ytelsesbaserte pensjonsordninger i Norge oppstår fordi det er en fast diskonteringsrente på pensjonsforpliktelsene, samtidig som det er krevende å finne plasseringer som med en rimelig sikkerhet har en innteksstrøm som dekker diskonteringsrenten. OPF har valgt å investere i en veldiversifisert portefølje av ulike aktivaklasser for å redusere risikoen for ikke å møte de langsiktige forpliktelsene.

Sentrale kostnadsfaktorer ved ordningen er endringer i lønninger og i folketrygdens grunnbeløp. Det er et mål over tid å redusere premiekostnaden som følger av høy lønnsvekt og lavere folketrygd. Dette er størrelser som varierer mye med veksten i økonomien og med inflasjonen. OPF legger derfor opp til at en stor del av porteføljen bør investeres i aktiva som gir god beskyttelse mot endringer i inflasjon. Eksempler på slike investeringer er eiendom, realrenteobligasjoner og infrastrukturinvesteringer. Inflasjonen i Norge var meget høy i 2008, noe som har medført en betydelig oppjustering av leienivåene på OPFs eiendommer og høye kupongbetalinger på realrenteobligasjoner.

OPFs investeringsstrategi bygger på at risiko tas der den gir størst uttelling for en langsiktig investor. OPF ønsker derfor å unngå investeringer med stor risiko knyttet til utsteders kredittverdighet eller til motpart. Dette er det tatt hensyn til i renteporteføljen gjennom å investere i obligasjoner med høy kredittklassifisering. Videre er aksjeinvesteringer konsentrert på selskaper med god soliditet og stabil og sterk kontantstrøm. Innenfor eiendom prioriteres solide og langsiktige leietakere og eiendommer av høy kvalitet og med sentral beliggenhet. Derivatavtaler gjøres kun med anerkjente motparter innenfor rammen av internasjonalt aksepterte avtaler.

OPFs forvaltningsfilosofi er forankret i at man over tid vil oppnå meravkastning ved å ha en langsiktig investeringshorisont. Dette innebærer at deler av porteføljen er investert i aktiva med

lav omsettelighet. Dette gjelder eksempelvis eiendom, utlån og infrastruktur. OPF har videre investeringer i private equity og i hedgefond som delvis illikvide. Innenfor klassen av omløpsobligasjoner er det også flere verdipapir som i 2008 har hatt meget lav omsettelighet, noe som har vanskeliggjort tilpasninger i porteføljen. Videre har den kraftige svekkelsen av norske kroner mot slutten av 2008 medført et økt likviditetsbehov knyttet til valutasikringsavtaler.

OPF ønsker å spre risiko gjennom å investere i aktivaklasser med ulike risikoegenskaper. Erfaringene i 2008 var imidlertid at dette var mer krevende enn normalt og at samvariasjonen mellom ulike aktivaklasser økte markert som følge av finanskrisen. Bakgrunnen for dette var blant annet en markert oppgang i avkastningskravet for aktiva med lav omsettelighet samt en brå negativ endring i etterspørselen etter mer risikoutsatte aktiva. OPF hadde således svak avkastning på aktiva med betydelig eksponering mot faktorer som kreditt risiko, likviditetsrisiko, eiendomsrisiko og aksjerisiko.

Nærmere om risikostyringen i 2008

OPF gjorde i løpet av 2008 en rekke tilpasninger for å beskytte porteføljen mot utfordringen fra kraftige markedskorreksjoner.

- OPF lå ved inngangen til året undervektet i børsnoterte aksjer i forhold til strategisk portefølje. Denne undervekten økte gjennom året.
- Den interne aksjeforvaltningen ble konsolidert og lagt inn i et nordisk aksjemandat. Porteføljen ble diversifisert og omsetteligheten øket.
- Det ble investert i opsjonssikringer på deler av den globale aksjeporteføljen.
- Det ble innført en mer aktiv risikostyring av porteføljen for å sikre en akseptabel margin til kapitaldeknings- og solvensmarginkrav, noe som har resultert i en lavere aksjeandel.
- Det ble investert betydelige beløp i statsobligasjoner samt i rentebytteavtaler for å sikre porteføljen mot et scenario med kraftig økonomisk avmating og fallende inflasjon.
- Hedgefondporteføljen ble redusert gjennom innløsninger i de mer risikoutsatte fondene.
- Anleggsobligasjonsporteføljen ble bygget betydelig opp gjennom 2008.

Det ble også gjort viktige tiltak for å sikre at OPF framover kan opprettholde et ønsket risikonivå og dermed ta del i en eventuell bedring i finansmarkedet.

- Tilførsel av kjernekapital i form av ansvarlig lån fra Oslo kommune bidro til å styrke bufferkapitalen og dermed bidra til å opprettholde risikobærende evne.
- OPF investerte i konvertible obligasjoner for å utnytte et kraftig fall i markedskursene på disse instrumentene samt for å få eksponering mot aksjemarkedet i kombinasjon med en kapitalbeskyttelse på linje med ordinære foretaksobligasjoner.
- OPF har opprettholdt en høy likviditetsportefølje for å kunne møte løpende forpliktelser samt for raskt å kunne tilpasse porteføljen til endrede markedsforhold.

OPF har i 2008 ikke lidd tap som følge av varige nedskrivninger knyttet til tap på utlån eller fordringer på motpart. OPF legger stor vekt på å minimere slik risiko. Det negative resultatet for 2008 er knyttet til realiserte tap på verdipapirer som følge av markedsfall, nedskrivninger av eiendom og tap på valutasingravtaler.

Verdsettelse av illikvide aktiva

Prinsippene for verdsetting av aktiva hvor det ikke naturlig kan avleses markedskurser vil variere noe mellom ulike aktivaklasser. For klassen infrastruktur benytter forvalter en neddiskonteringsmodell hvor det gjøres forutsetninger om blant annet framtidig kontantstrøm samt neddiskonteringsrenten for det enkelte porteføljeselskap. Faktorer som vil påvirke verdsettingen av fondene inkluderer forventet inflasjon, rentenivå, inntekter, utgifter, valuta, kapitalstruktur og skatteposisjon.

For private equity andeler for øvrig benyttes primært prinsipper for verdsettelse utarbeidet av European Private Equity and Venture Capital Association ("EVCA"), EVCA setter prinsipper som anses å være markedspraksis for hvordan investeringer i ikke-børsnoterte aksjer skal verdsettes. Et av hovedprinsippene er at en investering i ikke-børsnoterte aksjer skal verdsettes til kostpris de første 12 månedene etter investeringstidspunktet, med mindre det inntreffer vesentlige hendelser som endrer verdien.

For eiendom benytter OPF en kontantstrømsmodell basert på et sett av forutsetninger som så avstemmes med ekstern verdierverdi. Neddiskonteringsrenten vil variere mellom eiendommer avhengig av et antatt risikotillegg. Risikotillegget skal ta høyde for eiendomstype og beskaffenhet, leietaker og andre relevante risikofaktorer.

For andre illikvide aktiva settes verdien på bakgrunn av ekstern verdierverdi. For obligasjoner med lav omsetning hvor det

ikke er observerbare kurser på beregningstidspunktet, beregnes kursen på bakgrunn av et risikotillegg over rentebytteavtaler basert på vurderinger fra meglerhus.

OPERASJONELL RISIKO

I løpet av 2008 ble det i OPF gjennomført viktige tiltak for å redusere risiko og bedre tjenestene. Disse tiltak er også viktige i våre forberedelser for å redusere risiko og utfordringer knyttet til utviklingen i bransjen de nærmeste årene, som for eksempel pensjonsreformen og økte krav til elektronisk samhandling mellom våre partnere.

I april/mai gjennomførte OPF migrering av IKT driften fra Te-lecomputing til Ergo Group. Etter oppstart har driftstjenestene vært stabilt gode.

Produksjonssystemet fra Bluegarden Pensjon ble i 2007/2008 avløst av Bace Win gjennom en glidende overgang der OPF i en periode kjørte begge systemer i parallell for å sikre at beregninger, vedtak og utbetalinger var korrekte. Bluegarden Pensjon ble endelig avviklet i forbindelse med overføringen av driftsmiljøet til Ergo Group.

Det er igangsatt utvikling av elektronisk overføring av data til og fra NAV. De fleste tjenestepensjonsordninger i Norge vil delta i dette arbeidet og gjøre det lettere for publikum og medarbeidere å utveksle og fremhente relevant informasjon raskt.

Det er foretatt ytterligere styrking av intern IKT-kompetanse i OPF, spesielt rettet mot applikasjonsforvaltningen av kjernesystemene. I tillegg benytter OPF konsulenter for utvikling av systemer og vi legger vekt på stabile og langsiktige avtaler med disse.

Anne Grete Steinkjer
styreleder

Christian Berg
nestleder

Tor Aamot

Eldbjørg Sture

Heidi Larssen

Mari Sanden

Jan-Edvard Monsrud

Runar Næss Grønseth

Karl Ove Steffensrud

ADMINISTRATIVE FORHOLD

PERSONAL

Det var 55 ansatte ved utgangen av 2008. Gjennomsnittlig antall årsverk var 52. Tre personer sluttet i løpet av året mens fem nye tiltrådte. En person skiftet oppgaver internt.

Sykefraværet var 6,4 prosent i 2008, mot 6,6 prosent året før.

62 prosent av de ansatte er kvinner. Totalt sett er det fem menn og syv kvinner i ledende stilling. I ledergruppen er det fire menn og to kvinner. Styret består av fem kvinner og fire menn. I selskapet skal det ikke forekomme forskjellsbehandling på grunn av kjønn, rase eller etnisk bakgrunn. Bedriftshelsetjenestens samt egen undersøkelse, bekrefter at selskapet har et godt arbeidsmiljø.

Driften i selskapet forurenser ikke det ytre miljøet.

ETISKE RETNINGSLINJER

OPF følger reglene knyttet til uttrekk av foretaksinvesteringer som Finansdepartementet fastsetter for Statens pensjonsfond - utland. Dette innebærer ikke at OPF er fritatt fra å gjøre en løpende selvstendig vurdering av etiske problemstillinger i forbindelse med investeringsvirksomheten. Som langsiktig investor er OPF opptatt av å ha en nær dialog med ledelsen i det enkelte selskap for på denne måten å fremme OPFs interesser.

OPF deltar videre i Eierforum som igjen står sentralt og er representert i Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). NUES har de siste årene lagt ned et viktig arbeid med å øke bevisstheten i det norske finansielle miljø rundt etiske forvaltnings- og ledelsesprinsipper.

OPF stiller strenge krav til sin interne forvaltning når det gjelder oppfølging av regler for markedsadferd og egenhandel også utover de myndighetsfastsatte regler som gjelder. Egenhandel skal forhåndsgodkjennes og særskilte forsiktighetsregler gjelder for behandling av innsideinformasjon.

NY DAGLIG LEDER

Olaf Gohn gikk av som administrerende direktør i Oslo Pensjonsforsikring 31.12.2008. Styret takker Gohn for de resultater han har oppnådd gjennom ti år som daglig leder i først Oslo kommunale pensjonskasse og deretter Oslo Pensjonsforsikring AS.

Åmund T. Lunde tiltrådte som ny administrerende direktør fra 1. januar 2009.

AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Med et underskudd, er selskapets resultat i 2008 ikke tilfredsstillende. Det må ses i lys av svært store fall i verdiene på svært mange finansielle eiendeler samtidig og at selskapets resultater skal vurderes over tid. Gjenoppbyggingen av den finansielle soliditeten i kombinasjon med videreføring av en portefølje som forventningsmessig gir høyt bidrag til finansiering av veksten i kundenes pensjonsforpliktelser, vil ha svært høy prioritet i årene fremover.

I 2008 tok OPF endelig i bruk et nytt og fullverdig forsikringssystem. For 2009 vil viktige prioriteter være å nyttiggjøre seg systemets muligheter, realisere de gevinster som ligger i effektivisering og bedre tjenester til kundene samt tilpasse systemet til nye regler for folketrygden og offentlige tjenstepensjonsordninger.

Styret takker de ansatte i OPF for innsatsen gjennom 2008.

Årets underskudd på 447 789 481 kroner dekkes ved at 185 669 468 kroner overføres fra fond for urealiserte gevinster. De resterende 262 120 013 kroner foreslår styret overføres fra annen opptjent egenkapital.

Oslo, 25. februar 2009

Anne Grete Steinkjer
styreleder

Christian Berg
nestleder

Tor Aamot

Eldbjørg Sture

Heidi Larssen

Mari Sanden

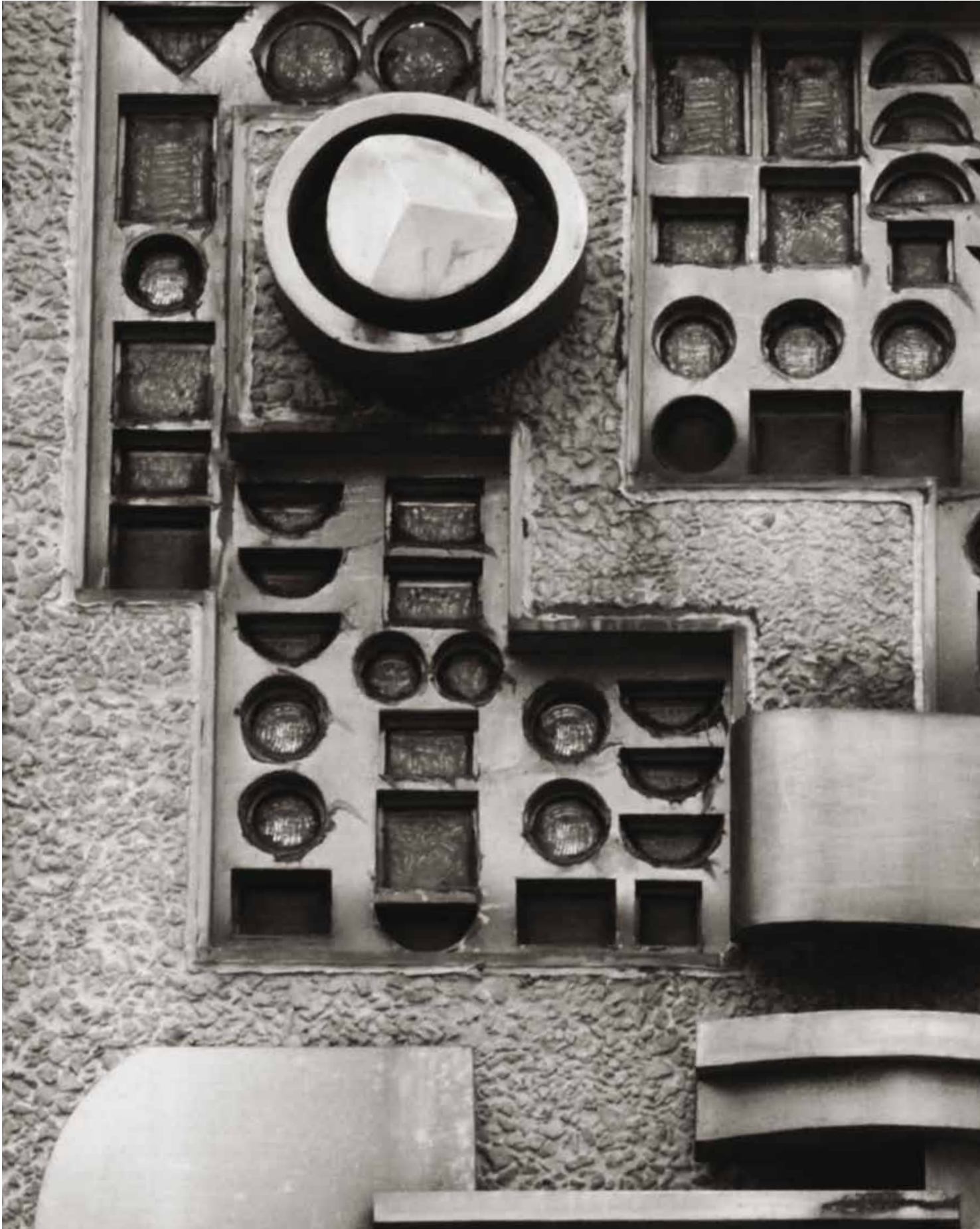
Jan-Edvard Monsrud

Runar Næss Grønseth

Karl Ove Steffensrud

Åmund T. Lunde
adm. direktør

KONGENS GATE

RESULTATREGNSKAP

MORSELSKAP 2008	NOTE	Hele 1 000 kroner	KONSERN 2008
3 128 517	2	Premieinntekter Forfalte premier, brutto	3 128 517
		Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	
0		Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0
1 428 674	3	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	1 428 674
-70 198	4	Netto driftsinntekt fra eiendom	-70 198
-2 192 488	5	Verdiendringer på investeringer	-2 192 488
-1 450 349	6	Realisert gevinst og tap på investeringer	-1 450 349
-2 284 361		Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	-2 284 361
92 540		Andre forsikringsrelaterte inntekter	92 540
		Erstatninger	
-1 433 237	7	Utbetalte erstatninger brutto	-1 433 237
0		Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringselskaper/pensjonskasser	0
-1 433 237		Sum erstatninger	-1 433 237
		Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	
-2 599 454	8	Endring i premiereserve	-2 599 454
787 277		Endring i tilleggsavsetninger	787 277
2 192 488		Endring i kursreguleringsfond	2 192 488
-44 544	2	Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	-44 544
335 767		Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	335 767
		Forsikringsrelaterte driftskostnader	
-30 331	9	Forvaltningskostnader	-30 331
-59 455	9	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-59 455
-89 786	11	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	-89 786
-250 560		Resultat av teknisk regnskap	-250 560
		Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	
120 864	3	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	120 864
-5 752	4	Netto driftsinntekt fra eiendom	-5 752
-185 669	5	Verdiendringer på investeringer	-185 669
-122 698	6	Realisert gevinst og tap på investeringer	-122 698
-193 255		Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	-193 255
2 076	10	Andre inntekter	2 076
		Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	
-2 566		Forvaltningskostnader	-2 566
-3 484		Andre kostnader	-3 484
-6 050	11	Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-6 050
-197 229		Resultat av ikke-teknisk regnskap	-197 229
-447 789		Resultat før skattekostnad	-447 789
0	12	Skattekostnader	0
-447 789		Totalresultat	-447 789
		Disponeringer	
185 669		Overført fra fond for urealiserte gevinster	185 669
262 120		Overført fra annen egenkapital	262 120
447 789		Sum disponeringer	447 789

BALANSE PR. 31. DESEMBER

MORSELSKAP		NOTE	hele 1 000 kroner	KONSERN	
2007	2008			2008	2007
EIENDELER					
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN					
Investeringer					
96 849	65 996	13	Investeringseiendommer	384 925	543 422
217 111	142 629	13	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	0
237 397	186 966	14	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	0
586 926	629 043	15	Investeringer som holdes til forfall	629 043	586 926
272 037	267 363	16	Utlån og fordringer	267 363	272 037
1 330 227	776 677	17	Aksjer og andeler	776 677	1 330 227
1 561 950	1 052 866	18	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1 052 866	1 561 950
9 036	-43 456	19	Finansielle derivater	-43 456	9 036
23 630	23 520	20	Andre finansielle eiendeler	42 430	38 113
4 335 161	3 101 604		Sum investeringer	3 109 848	4 341 710
Fordringer					
400 519	653 265	21	Andre fordringer	653 265	400 519
400 519	653 265		Sum fordringer	653 265	400 519
Andre eiendeler					
5 049	321	22	Anlegg og utstyr	321	5 049
882 745	102 134	23	Kasse, bank	102 134	882 745
887 794	102 455		Sum andre eiendeler	102 455	887 794
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter					
8 769	57 170	24	Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	57 170	8 769
8 769	57 170		Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	57 170	8 769
5 632 243	3 914 494		Sum eiendeler i selskapsporteføljen	3 922 738	5 638 792
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN					
Investeringer i kollektivporteføljen					
811 923	751 494	13	Investeringseiendommer	4 383 091	4 554 342
1 820 128	1 624 101	13	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	0
1 990 194	2 128 956	14	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	0
4 920 444	7 162 839	15	Investeringer som holdes til forfall	7 162 839	4 920 444
2 280 596	3 044 427	16	Utlån og fordringer	3 044 427	2 280 596
11 151 849	8 843 926	17	Aksjer og andeler	8 843 926	11 151 849
13 094 480	11 988 852	18	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11 988 852	13 094 480
75 755	-494 833	19	Finansielle derivater	-494 833	75 755
198 103	267 815	20	Andre finansielle eiendeler	483 150	319 515
36 343 474	35 317 577		Sum investeringer i kollektivporteføljen	35 411 452	36 396 982
41 975 717	39 232 071		SUM EIENDELER	39 334 190	42 035 774

BALANSE PR. 31. DESEMBER

MORSELSKAP		NOTE	hele 1 000 kroner	KONSERN	
2007	2008			2008	2007
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER					
Innskutt egenkapital					
720 000	720 000	25	Aksjekapital	720 000	720 000
450 000	450 000	25	Overkursfond	450 000	450 000
1 170 000	1 170 000		Sum innskutt egenkapital	1 170 000	1 170 000
Opptjent egenkapital					
38 475	38 475	26	Risikoutjevningfond	38 475	38 475
211 359	25 690	26, 29	Fond for urealiserte gevinster	25 690	211 359
1 654 253	1 392 133	26	Annen opptjent egenkapital	1 392 133	1 654 253
1 904 087	1 456 298		Sum opptjent egenkapital	1 456 298	1 904 087
Ansvarlig lånekapital mv.					
0	1 240 000	27	Annen ansvarlig lånekapital	1 240 000	0
0	1 240 000		Sum ansvarlig lånekapital mv.	1 240 000	0
Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser					
31 428 795	34 028 249	28	Premiereserve	34 028 249	31 428 795
787 277	0		Tilleggsavsetninger	0	787 277
2 496 153	303 665	29	Kursreguleringsfond	303 665	2 496 153
1 592 774	947 188		Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	947 188	1 592 774
36 304 999	35 279 102		Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser	35 279 102	36 304 999
Avsetninger for forpliktelser					
11 194	15 102	30	Pensjonsforpliktelser	15 102	11 194
11 194	15 102		Sum avsetninger for forpliktelser	15 102	11 194
Forpliktelser					
2 578 028	64 544	31	Andre forpliktelser	166 663	2 638 085
2 578 028	64 544		Sum forpliktelser	166 663	2 638 085
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter					
7 409	7 025	32	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	7 025	7 409
7 409	7 025		Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	7 025	7 409
41 975 717	39 232 071		SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	39 334 190	42 035 774

Oslo, 25. februar 2009

Anne Grete Steinkjer
styreleder

Christian Berg
nestleder

Tor Aamot

Eldbjørg Sture

Heidi Larssen

Mari Sanden

Jan-Edvard Monsrud

Runar Næss Grønseth

Karl Ove Steffensrud

Åmund T. Lunde
adm. direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

MORSELSKAP		hele 1 000 kroner	KONSERN	
2007	2008		2008	2007
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:				
2 304 527	2 438 387	Innbetalte premie/premiefond	2 438 387	2 304 527
-1 469 282	-1 433 237	Utbetalte pensjoner	-1 433 237	-1 469 282
91 011	92 540	Innbetalte refusjoner	92 540	91 011
74 182	48 874	Innbetaling av leieinntekter eiendom	329 501	75 307
0	140 501	Innbetaling av renter fordring datterselskap	0	0
2 120 049	1 648 445	Innbetalinger vedrørende finansielle eiendeler	1 648 445	2 120 741
-47 975	-1 376 424	Utbetalinger vedrørende finansielle eiendeler	-1 376 424	-47 975
142 706	198 099	Innbetaling av utbytte	198 099	142 706
-75 173	-104 809	Andre utbetalinger vedrørende driften	-137 822	-76 990
1 266	2 076	Andre innbetalinger vedrørende driften	2 076	1 266
3 077 289	-2 882 556	Økning/reduksjon av kortsiktige fordringer og gjeld	-2 859 819	3 140 790
6 218 600	-1 228 104	Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	-1 098 254	6 282 101
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIELLE EIENDELER:				
0	-2 962	Utbetaling kjøp utstyr	-2 962	0
0	-21 788	Utbetaling endring kostpris aksjer i datterselskap	0	0
0	31 500	Utbetaling fra datterselskap	0	0
0	0	Innbetaling ved salg av bygninger og andre faste eiendommer	0	0
-3 940 382	-26 494	Utbetaling ved kjøp av bygninger og andre faste eiendommer	-48 282	-3 867 988
795 145	731 676	Innbetaling av lån fra kunder	731 676	795 145
-982 364	-1 497 250	Utbetaling av lån til kunder	-1 497 250	-982 364
1 895 178	4 495 247	Innbetaling ved salg av aksjer og andeler	4 495 247	1 895 178
-1 895 528	-4 435 081	Utbetaling ved kjøp av aksjer og andeler	-4 435 081	-1 895 528
11 984 291	9 263 129	Innbetaling ved salg av obligasjoner, sertifikater m.v	9 263 129	11 984 291
-13 120 062	-9 260 609	Utbetaling ved kjøp av obligasjoner, sertifikater m.v	-9 260 609	-13 120 062
-5 263 722	-722 632	Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	-754 132	-5 191 328
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:				
0	1 240 000	Innbetaling ansvarlig lån	1 240 000	0
0	0	Innbetaling av egenkapital	0	0
0	1 240 000	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	1 240 000	0
954 878	-710 736	Netto endring i kasse, bank	-612 386	1 090 773
149 327	1 104 205	Beholdning kasse, bank pr. 01.01.	1 240 100	149 327
1 104 205	393 469	Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	627 714	1 240 100
	23 520	Andre finansielle fordringer selskapsporteføljen	42 430	
	267 815	Andre finansielle fordringer kundeporteføljen	483 150	
	102 134	Kasse bank	102 134	
	393 469	Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	627 714	

NOTER TIL REGNSKAP 2008

Alle tall i tabellene er i tusen kroner.

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i henhold til "Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper" fastsatt av Finansdepartementet 16.12.98 med hjemmel i lov av 17.07.98 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 10.1 og god regnskapskikk. Siste endringsdato for forskriften er 03.01.09.

Aksjer og andeler i datterselskap

Alle investeringer i datterselskap er i forbindelse med kjøp av fast eiendom. Datterselskapenes selskapsregnskaper er utarbeidet etter regnskapslovens vurderingsregler, men er omarbeidet etter de regnskapsprinsippene og vurderingsreglene som OPF benytter. Eierandelene i de omarbeidete regnskapene behandles etter egenkapitalmetoden i OPFs selskapsregnskap.

Eiendomsinvesteringer

OPFs eiendomsinvesteringer består av eiendommer eid av OPF direkte, eiendommer organisert som AS (100 % eid av OPF) og eiendommer organisert som ANS/KS (100 % eid av konsernet). I tillegg anses investeringer gjennom andeler i verdipapirfond med fast eiendom som underliggende objekt (eiendomsfond) å være eiendomsinvesteringer. Ved regnskapsmessig presentasjon er formålet med investeringen lagt til grunn. Det betyr at disse investeringene er vist og behandlet som fast eiendom uavhengig av den juridiske formen investeringen måtte ha.

Verdsetting er basert på en kontantstrømsmodell hvor det legges til grunn forutsetninger om 2,5 % inflasjon, 1 % verdistigning på eiendom samt en diskonteringsfaktor (avkastningskrav) som avhenger av en normalisert rente korrigert for et risikotillegg. Risikotillegget vil variere med eiendommen, leietaker, eiendomstype og lignende. Avkastningskravet vil typisk ligge fra 7,5 % og oppover.

For 2008 er avkastningskravet justert opp som følge av et høyere risikotillegg relatert til den negative markedsutviklingen. Dette er i noen grad motvirket av et lavere generelt rentenivå. Alle markedsverdier er vurdert av Eiendomshuset Mallings&Co.

Obligasjoner som holdes til forfall

Obligasjonene er anskaffet til varig eie og skal holdes til forfall. Over-/underkurs ved anskaffelsen amortiseres over obligasjonens gjenværende løpetid. I resultatregnskapet inngår amortisert beløp som korreksjon til renteinntekten.

Pantelån og gjeldsbrevlån med eller uten garanti

Utlånene er verdsatt til pålydende. Inntektsføring av renter i regnskapet stoppes når tapet er konstatert. Provisjoner og gebyrer ved lån inntektsføres når lån utbetales.

Finansielle omløpsmidler og kursreguleringsfond

Finansielle omløpsmidler føres opp med markedsverdi. For utenlandske aksjefond og andeler i andre utenlandske selskap og utenlandske obligasjoner er nyttet verdier fastsatt av forvalterne. Endringer i netto urealiserte mer- eller mindreverdier blir resultatført med motpost i kursreguleringsfondet i balansen.

Opsjoner

Opsjonspremie balanseføres ved inngåelse av en opsjonsforretning. Balanseført opsjonspremie inngår som en del av gevinstberegningen ved innløsning av opsjonen. Opsjoner vurderes til virkelig verdi på balansedagen.

Valuta og valutaterminer

Poster i valuta omregnes etter balansedagens kurs. Valutaterminer er regnskapsført til virkelig verdi. Valutaterminer benyttes til å sikre finansielle eiendeler.

Forsikringsforpliktelser

Pensjonsordningens ytelser samordnes med folketrygden og gir samlet et brutto pensjonsnivå på 70 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening. I tillegg omfatter ordningen uføre-, ektefelle- og barnpensjon. Opptjeningen av pensjonsrettigheter skjer lineært. Dette innebærer at den enkeltes opptjente ytelser utgjør den forholdsmessige del av de ytelser vedkommende vil ha rett til ved fortsatt tjeneste til pensjonsalder. Ordningen er basert på sluttlønnprinsippet, G-regulering av løpende pensjoner og G-regulering av oppsatte rettigheter.

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter som er opptjent på beregningstidspunktet. Den inkluderer avsetning til administrasjonsreserve. OPF anvender et beregningsgrunnlag med 3,0 prosent grunnlagsrente og særskilt meldt dødelighets- og uførhetstariff.

Kollektivporteføljen har en garantert avkastning på 3,0 prosent p.a. Dersom denne avkastningen ikke oppnås, kan tilleggsavsetningene anvendes til å dekke den manglende, positive avkastningen. Premiefondet er kundenes avsetning til fremtidige premieinnbetalinger.

Inntekts- og kostnadsføringsprinsipper

Forfalte premier samt reguleringspremie for inneværende år omfatter alle beløp som er forfalt i løpet av regnskapsåret. Gevinster/tap føres som inntekt/kostnad på realisasjonstidspunktet. Urealiserte gevinster/tap på finansielle omløpsmidler føres som inntekt/kostnad knyttet til finansielle eiendeler og tilbakeføres til/fra kursreguleringsfondet. Gevinster/tap ved salg av aksjer beregnes etter FIFO-metoden (først inn – først ut), mens gevinster/tap ved salg, innløsning og avdrag av obligasjoner og sertifikater beregnes i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost. Leieavtaler kostnadsføres løpende.

Kontantstrømoppstilling

Analysen er utarbeidet på grunnlag av "Foreløpig Norsk Regnskapsstandard Kontantstrømoppstilling" og viser de faktiske inn- og utbetalinger.

Skatt

Skattekostnad i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med 28 prosent på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet viser samlet økonomisk resultat og finansielle stilling når morselskapet og datterselskapene betraktes som en økonomisk enhet. Datterselskaper som kjøpes/selges i løpet av året blir resultatmessig konsolidert for den del av året selskapene har vært en del av konsernet. Ved konsolideringen er alle interne resultat- og balanseposter eliminert. Elimineringen av aksjer og andeler i datterselskap er basert på kjøpsverdimetoden. Dette innebærer at aksjene elimineres mot bokført verdi av egenkapitalen på oppkjøpstidspunktet. Identifiserte merverdier i eiendomselskapene er tillagt eiendommen på oppkjøpstidspunktet.

SAMMENLIGNINGSTALL FOR RESULTATREGNSKAP 2008–2007	2008	2007
Premieinntekter	3 128 517	2 709 881
Netto inntekter fra investeringer	-2 477 616	2 695 032
Andre forsikringsrelaterte inntekter	92 540	91 010
Erstatninger	-1 433 237	-1 469 281
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	335 767	-2 287 382
Midler tilordnet forsikringskontraktene	0	-1 083 283
Driftskostnader	-95 836	-73 937
Andre inntekter	2 076	1 266
Resultat før skattekostnad	-447 789	583 306
Skattekostnad	0	0
Totalresultat	-447 789	583 306

2. FORFALTE PREMIER OG PREMIEFOND

FORFALTE PREMIER	2008	2007
Normalpremie	1 217 149	1 102 610
Reguleringspremie	1 911 368	1 607 271
Sum	3 128 517	2 709 881

Reguleringspremiene er for nesten alle foretakene belastet premiefondet så langt som mulig.

PREMIEFOND	2008	2007
Premiefond 1.1.	1 592 774	888 243
Trukket	- 690 130	- 406 080
Innskutt	0	726
Renter garantert	44 544	26 602
Tildelt overskudd	0	1 083 283
Premiefond 31.12.	947 188	1 592 774

Premiefondsrenten er på 3 % p.a.

3. RENTEINNTekt OG UTBYTTE MV. PÅ FINANSIELLE EIENDELER

	2008	2007
Utbytte norske og utenlandske aksjer	198 099	142 706
Utlån aksjer	4 169	6 990
Avkastning fra utenlandske infrastrukturinvesteringer	134 355	106 916
Renter av norske obligasjoner – omløpsmidler	519 481	523 547
Renter av utenlandske obligasjoner – omløpsmidler	161 865	141 932
Renter av norske obligasjoner – anleggsmidler	318 934	255 151
Renter og gebyr for utlån	177 903	116 082
Renter bank	30 182	22 401
Andre finansinntekter	4 550	0
Sum	1 549 538	1 315 725
Kollektivporteføljens andel	1 428 674	
Selskapsporteføljens andel	120 864	

4. NETTO DRIFTSINNTEKT FRA EIENDOM

MORSELSKAP			KONSERN	
2007	2008		2008	2007
305	3 329	Per Kroghs vei 1	17 676	3 776
3 249	42 903	Hatros II	46 692	3 181
24 387	24 753	Hammersborggate 2	26 261	25 553
0	36 073	DnB NOR eiendommene	189 929	0
0	55	OPF Eiendomsandeler/Kaldnes	69	0
27 941	107 113	Sum eiendomsselskapene	280 627	32 510
3 444	140 501	Avkastning lån eiendomsselskapene	0	0
18 947	- 232 878	Verdiendring eiendomsselskapene	- 232 878	18 947
9 207	9 347	Hoffsveien 65 B	9 347	9 207
10 494	10 657	Rambergveien 9	10 657	10 494
22 964	25 745	API Eiendomsfond Norge	25 745	22 964
132	0	Harbert European Real Estate Fund	0	132
18 738	-135 152	Verdiendring eiendommer og fond	-135 152	18 738
- 1 236	- 1 283	Kostnader knyttet til eiendommer	- 1 283	- 1 236
0	0	Kostnader eiendomsselskapene	- 33 013	- 1 817
110 631	- 75 950	Sum	- 75 950	109 939
	- 70 198	Kollektivporteføljens andel	- 70 198	
	- 5 752	Selskapsporteføljens andel	- 5 752	

Da alle aksjer og andeler i datterselskaper er eiendomsinvesteringer, er inntektene ført under inntekter fra bygninger og andre faste eiendommer.

5. VERDIENDRING PÅ INVESTERINGER

	2008	2007
Norske aksjer	- 1 667 483	- 92 568
Utenlandske aksjer	- 1 533 545	213 822
Norske obligasjoner - omløpsmidler	150 799	- 48 744
Utenlandske obligasjoner - omløpsmidler	672 071	- 80 695
Sum verdiendring verdipapirer	- 2 378 158	- 8 185
Kollektivporteføljens andel	- 2 192 488	
Selskapsporteføljens andel	- 185 669	

6. REALISERT GEVINST OG TAP PÅ INVESTERINGER

	2008	2007
Aksjer og andeler	- 22 094	348 101
Utenlandske infrastrukturinvesteringer	809	0
Opsjoner	17 595	0
Norske obligasjoner – omløpsmidler	- 62 163	- 70 095
Norske obligasjoner – anleggsmidler	21 022	1 473
Utenlandske obligasjoner – omløpsmidler	- 495 430	98 328
Futures	46 631	0
Valuta	- 1 079 417	899 055
Sum	- 1 573 047	1 276 862
Kollektivporteføljens andel	- 1 450 349	
Selskapsporteføljens andel	- 122 698	

7. UTBETALTE ERSTATNINGER BRUTTO

	2008	2007
Alderspensjoner	- 855 985	- 773 937
Ektefellepensjoner	- 154 969	- 151 201
Barnepensjoner	- 12 281	- 12 522
Uførepensjoner, varige	- 338 804	- 322 313
Uførepensjoner, midlertidige	- 71 198	- 63 835
Sum	- 1 433 237	- 1 323 808

I tillegg til disse utbetalinger kommer førtidspensjoner og AFP 62-64 år med i alt 95,3 mill. kroner. Disse utbetalingene får OPF refundert.

8. ENDRING I PREMIERESERVE svarer til det beløp som må avsettes for å oppnå full dekning i forsikringsfondet i samsvar med beregninger foretatt i forsikringsteknisk oppgjør. Beløpet inkluderer administrasjonsreserve.

9. FORVALTNINGSKOSTNADER OG FORSIKRINGS-RELATERTE ADMINISTRASJONSKOSTNADER viser kollektivporteføljens andel av kostnadene (dekningsbidrag). Jfr. note 11.

10. ANDRE INNETEKTER

	2008	2007
Merkantile tjenester Oslo Forsikring AS	160	152
Konsulenttenester Oslo Forsikring AS	1 860	1 010
Tilfeldige inntekter	56	104
Sum	2 076	1 266

11. FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

	2008	2007
Administrasjonskostnader		
Drift	- 62 291	- 49 070
Styregodtgjørelse m.m.	- 1 806	- 1 345
Styret	- 84	- 92
Kredittilsynet	- 704	- 581
Revisjon	- 1 779	- 1 192
Andre kostnader		
Forvaltning	- 2 607	- 1 933
Banker og VPS	- 667	- 839
Utenlandske verdipapirer	- 4 663	- 3 032
Tap på utlån	0	0
Utlån	- 1 011	- 960
Annen finanskostnad	- 1 950	0
Markedsføring	- 219	- 268
Kostnader pensjoner	- 18 055	- 14 625
Sum	- 95 836	- 73 937
Kollektivporteføljens andel	- 89 786	
Selskapsporteføljens andel	- 6 050	

12. SKATTEKOSTNAD

OPF har skattemessig underskudd i 2008 og ingen betalbar skattekostnad i resultatregnskapet.

SPESIFIKASJON AV SKATTEPLIKTIG RESULTAT	2008	2007
Resultat før skattekostnad	- 447 789	583 306
Permanente forskjeller: Utbytte	- 187 481	- 142 706
Gevinst/tap ved salg aksjer	180 069	- 582 388
Andre forskjeller	108	101
Tilbakeført andel resultat datterselskap	- 125 080	- 27 924
Urealisert tap selskapsporteføljen	185 670	
Endring midlertidig forskjeller driftsmidler	4 942	605
Endring midlertidig forskjell deltakerlignede selskap	- 1 665	- 4 856
Endring midlertidig forskjeller anleggsobligasjoner	4 150	6 599
Endring midlertidig forskjeller pensjonsforpliktelser	3 908	- 1 050
Årets skattegrunnlag	- 383 168	- 168 313
Overført fra/til (-) fremførbart underskudd	- 383 168	- 168 313

OPF har pr 31.12.08 valgt å ikke balanseføre utsatt skattefordel, men vil kunne utnytte fordelen ved skattepliktig overskudd i senere år.

SPESIFIKASJON AV GRUNNLAG FOR UTSATT SKATTEFORDEL	31.12.2008	31.12.2007
Driftsmidler	- 6 448	- 1 506
Andeler i deltakerlignede selskap	19 048	17 383
Obligasjoner og aksjer	10 734	14 884
Pensjonsforpliktelse	- 15 102	- 11 194
Fremførbart underskudd	- 1 365 052	- 981 884
Godtgjøring til fremføring	- 93 906	- 93 906
Grunnlag utsatt skattefordel	- 1 450 726	- 1 056 223
Utsatt skattefordel - 28 prosent av grunnlaget	- 406 203	- 295 742

13. INVESTERINGSEIENDOMMER

Eiendommene er vurdert til virkelig verdi per 31.12.2008.

Verdivurderingene er gjort internt i henhold til vurderingsreglene for livsforsikring (§ 3-14). Driftsavkastningen er beregnet ut

fra faktiske inntekter og kostnader i 2008. Avkastningsprosenten er satt ut fra gjengs markedsnivå for den enkelte eiendom. Videre er den internt beregnede verdien avstemt med taksmenn eller rådgivere.

KONSERN	Inngående balanse	Anskaffelseskost 31.12.08	Tilgang/avgang	Verdi-regulering	Samlede verdi-reguleringer	Utgående balanse
Direkteeide eiendommer						
Hoffsveien 65 B	148 000	114 000	0	- 10 212	23 788	137 788
Rambergveien 9	185 000	153 380	0	- 19 795	11 825	165 205
Eiendomsfond						
API Eiendomsfond	518 987	402 400	0	- 105 145	11 442	413 842
Harbert European Real Estate Fund II	56 785	83 279	26 494	0	0	83 279
Eiendomsselskapene						
Hammersborggt. 2	358 947	315 232	0	- 2 762	40 953	356 185
Per Kroghs vei 1	241 598	241 598	0	- 24 160	- 24 160	217 438
Hatros II	692 744	692 744	0	0	0	692 744
DnB NOR eiendommer	2 890 115	2 890 115	0	- 205 956	- 205 956	2 684 159
Sum	5 092 176	4 892 748	26 494	- 368 030	- 142 108	4 750 640
Merverdi valuta Harbert European Real Estate Fund II						17 376
Sum						4 768 016
Kollektivporteføljens andel						4 383 091
Selskapsporteføljens andel						384 925

Forpliktelser

Oslo Pensjonsforsikring AS har forpliktet seg til å tegne for ytterligere ca. 294 mill. kroner i Harbert European Real Estate Fund II.

EIENDOM	Beliggenhet	Eiendomstype	Samlet areal (m2)	Gjennomsnittlig leie (kr pr. m2)	Gjenstående varighet på leiekontrakt (år)
Hoffsveien 65 B	Oslo	Kontor	5 318	1 810	5,6
Rambergveien 9	Tønsberg	Kontor	7 337	1 488	16,5
Hammersborggt 2	Oslo	Kontor/ næring	16 334	1 564	2,0
Per Kroghs vei 1	Oslo	Lager	16 788	883	9,0
Hatros II	Oslo, Bærum og Asker	Trafostasjoner	42 742	1 022	13,9
Kirkegaten 18	Oslo	Kontor	17 939	1 294	6,0
Kongens gate 18-20 / Kirkegaten 21	Oslo	Kontor	15 983	1 714	9,0
Lørenfaret 1	Oslo	Kontor/ næring	16 869	921	8,9
Lørenfaret 1 B	Oslo	Kontor/ næring	10 905	911	6,4
Lørenfaret 3	Oslo	Kontor	15 543	922	9,0
Lars Hilles gate 30 / Vestre Stromkaien 19	Bergen	Kontor	35 431	1 141	8,7
Sjøgata 5	Harstad	Kontor	1 769	875	9,0
Moloveien 16	Bodø	Kontor	10 141	1 322	9,0
Kongens gate 15	Ålesund	Kontor	2 225	1 015	9,0
Gotaasallèen 7	Jessheim	Kontor	2 492	1 084	9,0
Bragernes torg 11	Drammen	Kontor	5 102	1 576	9,0
Kirkeveien 1	Ski	Kontor	2 350	1 284	8,5
Dronningens gate 19	Moss	Kontor	3 827	1 062	8,0
Møllegaten 9	Tønsberg	Kontor	6 091	1 279	9,0
Torggata 6 / Torggata 2	Sarpsborg	Kontor/Leiligheter	5 431	972	8,4
Nygaards gate 55 / Torget 11	Fredrikstad	Kontor	4 499	1 217	8,3
Hesselbergs gate 4	Skien	Kontor	2 209	1 086	9,0
Peder Thomassons gate 12	Arendal	Kontor/ næring	2 701	1 325	8,3
Sum			250 026		

Leibeløpene kan i henhold til kontraktene i de fleste tilfelle justeres i takt med konsumprisindeksen. Ingen av eiendommene benyttes til eget bruk.

	2008	2007	2006	2005	2004
Investert i eiendom	26 494	3 867 988	27 101	301 804	245 825
Avgang til salgssum	0	0	0	81 514	190 000

INVESTERINGSEIENDOMMER	MORSELSKAP	
	2008	2007
Direkteeide eiendommer	302 993	333 000
Eiendomsfond	514 497	575 772
Sum	817 490	908 772
Kollektivporteføljens andel	751 494	811 923
Selskapsporteføljens andel	65 996	96 849

AKSJER OG ANDELER I DATTERFORETAK						
Selskap	Tukthuset II DA	Per Kroghs vei 1 AS	Hatros II AS	DSB Kald- nes etc.	DnBNor	SUM
	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	
Eierandel/stemmeandel	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	
Anskaffelseskost aksjer	315 232	66 086	733 170	323	770 545	1 885 356
Balanseført egenkapital på anskaffelses- tidspunktet	315 000	14 685	206 719	323	165 453	702 180
Bokført verdi 31.12.07	367 218	70 390	736 420	319	859 767	2 034 114
Korrigert kostpris aksjene 2008	0	-4 000	0	0	-332 148	-336 148
Nyemisjon 2008	0	0	0	0	245 500	245 500
Avgitt konsernbidrag	0	0	0	-51	-19 420	-19 471
Utbetalt i 2008	-31 500	0	0	0	0	-31 500
Inntektsført resultat eksklusiv nedregulering 2008	24 753	3 329	42 903	55	36 073	107 113
Nedregulert merverdi i datterselskap	0	0	0	0	-102 389	-102 389
Nedregulert merverdi	-2 762	-24 160	0	0	-103 567	-130 489
Bokført verdi 31.12.08	357 709	45 559	779 323	323	583 816	1 766 730
Herav merverdier:						
Merverdi bygg 31.12.07	43 947	51 401	526 451	0	344 143	965 942
Årets nedregulering	-2 762	-24 160	0	0	-103 567	-130 489
Merverdi bygg 31.12.08	41 185	27 241	526 451	0	240 576	835 453

	MORSELSKAP	
	2008	2007
Eiendomsselskapene	1 766 730	2 037 239
Kollektivporteføljens andel	1 624 101	1 820 128
Selskapsporteføljens andel	142 629	217 111

14. FORDRINGER PÅ OG VERDIPAPIRER UTSTEDT AV DATTERSELSKAP, TILKNYTTETE FORETAK OG FELLESKONTROLLERTE FORETAK

	MORSELSKAP	
	2008	2007
DnB NOR eiendommene	2 161 813	2 077 533
Per Kroghs vei 1	154 037	150 037
Kaldnes AS og OPF Eiendomsandeler AS	72	21
Sum	2 315 922	2 227 591
Kollektivporteføljens andel	2 128 956	1 990 194
Selskapsporteføljens andel	186 966	237 397

15. OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL

Verdiene på anleggsobligasjonene var som følger:

Lånesektor	Risikovekt (prosent)	Pålydende verdi	Markedsverdi	Balanseført 31.12.08	Ansk. kost 31.12.08	Over-/underkurs
Stat/statsgarantert	0	1 660 000	1 751 844	1 644 095	1 643 474	15 905
Statsforetak og boligkredittforetak	10	485 000	511 704	475 608	475 724	9 392
Finansforetak	20	2 459 000	2 460 718	2 416 186	2 405 532	42 814
Kommunesektoren	20	499 023	504 848	499 533	500 415	- 510
Andre sektorer	100	2 554 000	2 402 028	2 549 087	2 548 562	4 913
Sum		7 657 023	7 631 142	7 584 509	7 573 707	72 514
Avdrag/uttrekk				- 68		68
Sum		7 657 023	7 631 142	7 584 441	7 573 707	72 582

Alle plasseringer er i NOK.

Beholdningsendringen gjennom året kan spesifiseres slik:

Beholdning pr. 1.1.2008	5 381 074
Avdrag/uttrekk 1.1.2008	68
Tilgang	3 080 524
Avgang	- 873 007
Årets periodiserte over-/underkurs	- 4 150
Avdrag/uttrekk 31.12.2008	- 68
Beholdning pr. 31.12.2008	7 584 441

Fordelingen av anleggsporteføljen på lånesektor var som følger:

	2008		2007	
		Prosent		Prosent
Stat/statsgarantert	1 644 095	22	1 264 756	24
Statsforetak og boligkredittforetak	475 608	6	381 365	7
Finansforetak	2 416 186	32	2 124 508	39
Kommunesektoren	499 533	6	652 581	12
Andre sektorer	2 549 087	34	957 932	18
Sum	7 584 509	100	5 381 142	100
Avdrag/uttrekk	- 68		- 68	
Påløpte renter	207 441		126 296	
Sum	7 791 882		5 507 370	
Herav aksjeindekserte obligasjoner	25 039		55 981	
Kollektivporteføljens andel	7 162 839		4 920 444	
Selskapsporteføljens andel	629 043		586 926	

16. UTLÅN

	2008	2007
Pantelån innenfor 60 prosent	2 432 548	1 903 994
Pantelån 60 – 80 prosent	63 058	44 465
Mellomfinansieringslån	18 975	13 077
Innskuddslån, garantert	149 979	122 351
Innskuddslån, u/garanti	613 838	428 937
Påløpte renter	33 392	39 809
Sum	3 311 790	2 552 633
Kollektivporteføljens andel	3 044 427	2 280 596
Selskapsporteføljens andel	267 363	272 037

Kredittrisikoen anses som lav fordi OPF kun gir lån mot sikkerhet i bolig innenfor 80 % av verditakst. Per 31.12.2008 var 97 % av låneporteføljen sikret innenfor 60 % av verditakst. Imidlertid var det et misligholdt lån ved årsskiftet, det vil si at lånet er sagt

opp. Det er ikke avsatt for mulig tap i utlånsporteføljen. Det ble ikke utgiftsført tap i 2008 og alle lån rentebetjenes. Alle utlån er oppført til virkelig verdi som per 31.12.2008 tilsvarer pålydende.

17. AKSJER OG ANDELER

	2008			2007		
	Anskaffelses- kost	Markedsverdi	Andel (prosent)	Anskaffelses- kost	Markedsverdi	Andel (prosent)
Norske aksjer og andeler	2 014 604	1 895 784	20	2 858 313	4 401 476	35
Norsk private equity	144 087	138 586	1	15 300	15 300	0
Utenlandske aksjer og andeler	3 325 655	2 813 981	29	3 702 843	4 347 720	35
Hedgefond	1 555 667	1 922 727	20	1 026 877	1 350 174	11
Infrastruktur	1 970 200	2 640 777	28	1 646 832	2 170 310	17
Utenlandsk private equity	251 597	208 748	2	198 417	197 096	2
Sum	9 261 810	9 620 603	100	9 448 582	12 482 076	100
Kollektivporteføljens andel		8 843 926			11 151 849	
Selskapsporteføljens andel		776 677			1 330 227	

Forpliktelser

Oslo Pensjonsforsikring AS har forpliktet seg til å tegne for ytterligere ca. 33 mill. kroner i private equity i Norge, ca. 183 mill. kroner i private equity i utlandet og ca. 261 mill. kroner i Macquarie European Infrastructure Fund II.

Valutarisiko i aksjebeholdningen

Utenlandske aksjer og andeler er tilnærmet fullt ut valutasikret i norske kroner.

Aksjebeholdningens fordeling på valuta er gitt nedenfor:

	Valutakode	Markedsverdi
Norske kroner	NOK	2 907 463
Australske dollar	AUD	84 685
Danske kroner	DKK	79 345
Euro	EUR	3 796 053
Svenske kroner	SEK	994 686
Amerikanske dollar	USD	1 758 372
Sum		9 620 603

Andel børsnoterte papirer i aksjeporteføljen

Aksjene i både de norske selskapene, norske aksjefondene og de utenlandske aksjefondene, med unntak av Silver Pensjonsforsikring AS og noen av selskapene i private equity og infrastruktur, er i sin helhet utstedt av børsnoterte selskaper.

Risikoprofilen i aksjeporteføljen

Den norske porteføljen består av to fond og tjue selskap.

Den utenlandske porteføljen består av elleve fond og tjueen selskap fordelt på forskjellige regioner.

Pr. 31.12.2008 utgjorde største investering i ett enkelt norsk fond eller selskap 19,8 prosent og i ett enkelt utenlandsk fond eller selskap 17,2 prosent av den samlede porteføljen av aksjer og andeler.

Nærmere detaljer om norske og utenlandske aksjer og andeler er gitt nedenfor:

NORSKE AKSJER OG AKSJEFOND	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
Aker ASA	445 200	111 722	63 330
Biotec Pharmacon ASA	520 600	22 393	5 596
Block Watne Gruppen ASA	760 000	25 517	2 059
Bonheur ASA	79 000	20 447	11 554
Carnegie Aksje Norge III	263 819	215 445	397 694
EDB Business Partner ASA	3 786 600	187 791	50 930
Ekornes ASA	1 061 900	133 968	71 678
Ganger Rolf ASA	83 850	20 403	11 634
Kverneland ASA	513 200	7 248	3 105
Norsk Hydro ASA	3 145 000	104 278	89 947
Orkla ASA	8 500 000	379 950	402 900
Pareto Aksje Norge	149 452	238 930	327 802
Pareto Growth AS	220 433	44 087	44 087
Pareto World Wide Offshore AS	500 000	100 000	94 500
Salmar ASA	187 600	7 360	4 877
Silver Pensjonsforsikring AS	271 200	8 998	5 424
Statoilhydro ASA	1 835 000	228 166	213 135
Storebrand ASA Ord.	5 000 000	93 194	86 750
Tandberg ASA	1 200 000	135 343	94 440
Tomra System ASA	800 000	26 987	19 400
TTS Marine ASA	140 000	11 079	2 478
Yara International ASA	200 000	35 385	31 050
Sum norske aksjer og aksjefond		2 158 691	2 034 370

UTENLANDSKE AKSJER, AKSJEFOND, HEDGEFOND OG ANDELER			
	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
Astrazeneca Plc Ser. A	660 000	231 693	183 209
Axfood AB	252 100	42 870	38 182
BH Global Ltd Ord USD	2 500 000	125 250	120 381
Bluebay high Yield Bond Fund Cl I EUR	578 523	485 730	479 056
Boliden	500 000	28 154	8 047
Carnegie Worldwide III	386 066	650 000	574 690
Carlsberg B	350 000	96 089	79 345
Cevian Capital II LP	-	198 417	145 901
Cheyne Special Situations Fund	233 490	188 250	217 419
Fortum OYJ	350 000	55 465	52 585
Getinge AB Ser. B	1 974 596	202 002	166 938
Harbinger Cap. Partners Offsh. Fund I Cl. A	95 872	110 477	213 273
Hennes & Mauritz AB Ser. B	755 000	177 618	208 556
Höganäs AB Ser. B	286 000	37 802	18 102
Investor AB Ser. B	887 500	125 407	93 890
KLP - AksjeUSA Indeks USD	54 499	361 475	314 701
Lynx 1,5 Bermuda Class A USD	19 000	102 125	175 180
Macquarie Airports	7 274 880	80 826	84 685
Macquarie European Infrastructure Fund I og II	-	1 889 375	2 556 092
Merrill Lynch Euro Enhanced Index Fund Cl. I	4 409	3 590	3 470
Nokia OYJ	1 860 000	185 876	203 673
Ramirent	800 000	23 283	25 649
Sampo Insurance Co A	500 000	65 606	65 306
Scania AB Ser. A	1 215 600	68 041	84 634
Schroder Private Equity Fund of Funds IV Plc Class C	-	53 180	62 847
Sector Healthcare Fund Class A USD	136 395	107 500	144 777
Skagen Global II	173	375 920	298 403
Storebrand Special Opportunities II B-4	45 000 000	243 675	232 056
Svenska Handelsbanken AB Ser. A	1 370 000	228 144	156 083
Trelleborg AB Ser. B	850 000	116 629	37 045
TT Mid-Cap Europe Long/Short Fund Ltd.	260 632	192 660	340 585
Wegelin Equity Active Index all Country	422 487	249 990	201 473
Sum utenlandske aksjer, aksjefond, hedgefond og andeler		7 103 119	7 586 233
Sum norske og utenlandske aksjer, aksjefond, hedgefond og andeler		9 261 810	9 620 603

18. OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING:

Lånesektor	Risikovekt (prosent)	2008			2007		
		Anskaffelses kost	Markedsverdi	Andel (prosent)	Anskaffelses kost	Markedsverdi	Andel (prosent)
Stat/statsgarantert	0	2 297 094	2 349 307	18	2 216 245	2 190 770	15
Statsforetak og boligkreditt-foretak	10	549 828	561 243	5	327 472	324 171	2
Finansforetak	20	4 998 027	4 892 633	38	6 586 435	6 436 325	45
Kommunesektoren	20	665 459	667 548	5	130 196	126 382	1
Andre sektorer	100	964 873	917 240	7	1 820 979	1 784 936	12
Sum norske obligasjoner		9 475 281	9 387 970		11 081 327	10 862 584	
Utenl.obl., stat/statsgarantert	0	1 454 471	1 913 234	15	2 628 255	2 499 195	17
Utenl.obl., finansforetak	20	788 781	913 534	7	684 703	645 316	5
Utenl.obl., andre sektorer	20	41 676	43 514	0	49 133	46 080	0
Utenl.obl., andre sektorer	50	182 066	205 908	2	174 864	161 015	1
Utenl.obl., andre sektorer	100	17 749	13 228	0	216 356	209 675	2
Obl. fond konvertible obl.		319 125	334 772	3	0	0	0
Sum utenlandske obligasjoner		2 803 867	3 424 189		3 753 310	3 561 281	
Sum		12 279 148	12 812 159	100	14 834 637	14 423 865	100
Påløpte renter			229 559			232 565	
Sum			13 041 718		14 834 637	14 656 430	
Kollektivporteføljens andel			11 988 852			13 094 480	
Selskapsporteføljens andel			1 052 866			1 561 950	

Valutarisiko i obligasjonsbeholdningen

Utenlandske obligasjoner og utenlandske obligasjonsfond er tilnærmet fullt ut valutasikret i norske kroner.

Obligasjonsbeholdningens fordeling på valuta er gitt nedenfor:

	Valutakode	Markedsverdi
Norske kroner	NOK	9 349 718
Australske dollar	AUD	44 679
Canadiske dollar	CAD	41 793
Sveitsiske Franc	CHF	71 789
Danske kroner	DKK	97 985
Euro	EUR	1 380 115
Britiske Pund	GBP	367 607
Japanske yen	JPY	417 906
Svenske kroner	SEK	46 304
Amerikanske dollar	USD	994 265
Sum		12 812 159

Renterisiko

Durasjon på rentebærende omløpsplasseringer pr. 31.12.2008 er 3,45 år.

Reduksjon i markedsverdi på rentebærende omløpsplasseringer ved generell rentøkning på én prosentenheter er -420,4 mill. kroner.

Gjennomsnittlig effektiv rente og andel plassert i børsnoteerte papirer

Tall i prosent	Gjennomsnittlig effektiv rente ¹	Andel plassert i børsnoteerte papirer
Omløpsobligasjoner og sertifikater	5,2	68
Obligasjoner som holdes til forfall	4,8	62

¹ Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet ut fra papirenes effektive rente vektet med markedsverdi og durasjon.

19. FINANSIELLE DERIVATER

	2008	2007
FRA/Futures/Swapper	19 368	0
Aksjeopsjoner	106 493	0
Valutasikring utenlandske aksjer og andeler	- 593 321	15 338
Valutasikring utenlandske obligasjoner	- 70 829	69 453
Sum	- 538 289	84 791
Kollektivporteføljens andel	- 494 833	75 755
Selskapsporteføljens andel	- 43 456	9 036

Anskaffelseskost for aksjeopsjoner er 41,5 mill. kroner.

	Nominell verdi	Balanseført verdi
Aksjeopsjoner	106 493	106 493
Rentefutures	11 836	11 836
Renteswapper	7 532	7 532
Valutateterminer	- 664 150	- 664 150
Sum	- 538 289	- 538 289

20. ANDRE FINANSIELLE EIENDELER

MORSELSKAP			KONSERN	
2007	2008		2008	2007
3 166	16 275	Bankinnskudd eiendom	250 520	139 061
17 788	112 849	Bankinnskudd anlegg	112 849	17 788
55 021	18 678	Bankinnskudd omløp	18 678	55 021
0	15 000	Marginkonto for Futures	15 000	0
145 485	128 529	Bankinnskudd utland	128 529	145 485
273	4	Påløpte renter	4	273
221 733	291 335	Sum	525 580	357 628
198 103	267 815	Kollektivporteføljens andel	483 150	319 515
23 630	23 520	Selskapsporteføljens andel	42 430	38 113

21. ANDRE FORDRINGER

	2008	2007
Fordringer eiendommer	3 134	3 383
Forfalte avdrag, renter og gebyrer	5 039	1 344
Utenlandske obligasjoner	35 956	2 185
Ubetalt pensjonspremie fra Oslo kommune, kommunale bedrifter, aksjeselskaper og helseforetak	595 020	375 394
Ubetalt pensjonspremie fra andre	194	244
Ubetalt sikringsordning vedrørende overføringsavtalen	3 565	0
Ubetalte refusjonskrav AFP/førtidspensjon	9 332	11 623
Solgt Norodin Macro 15.11.07. Innbetalt 09.01.08	0	4 640
Diverse krav	1 025	1 706
Sum	653 265	400 519

22. ANLEGG OG UTSTYR

Datautstyr med anskaffelseskost over 15 000 kr blir avskrevet over 3 år.

Inngående balanse	Anskaffelseskost 31.12.08	Tilgang/avgang	Akkumulert avskrivning 31.12.08	Utgående balanse
5 049	12 122	2 962	11 801	321

Årets avskrivninger utgjør 7,7 mill. kroner.

23. BANK

Innestående beløp pr. 31.12.2008 på skattetrekkskontoen utgjør 34,3 mill. kroner.

24. FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER

	2008	2007
Forskuddsbetalte kostnader	22 741	2 042
Opptjente ikke mottatte inntekter	34 429	6 727
Sum	57 170	8 769

25. INNSKUTT EGENKAPITAL.

Selskapets aksjekapital består av 720 000 aksjer à kr 1 000.

Det er kun en aksjeklasse og vedtektene inneholder ingen stemmerettsbegrensninger. OPF eies 100 % av Oslo kommune.

Overkursfondet utgjør 450 mill. kroner.

26. OPPTJENT EGENKAPITAL

	Risikoutjevningfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen opptjent egenkapital
Egenkapital per 31.12.07	38 475	211 359	1 654 253
Endring fond for urealiserte gevinster		- 185 669	
Overført til dekning av årets underskudd			- 262 120
Egenkapital per 31.12.08	38 475	25 690	1 392 133

27. ANSVARLIG LÅNEKAPITAL MV.

Selskapets annen ansvarlig lånekapital er gitt av Oslo kommune og utgjør 1 240 mill. kroner. Rentekostnad for 2008 utgjør 9,0 mill. kroner og er medtatt i posten renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler. Lånet renteberegnes etter en rentesats på 6,066 %, og rentene forfaller til betaling årlig 31.12 etterskuddsvis. Lånet forfaller til betaling 31.12.2023.

Etter regler fastsatt av myndighetene skal den ansvarlige kapitalen utgjøre minst åtte prosent av den risikovektede kapitalen.

ANSVARLIG KAPITAL VED ÅRETS UTGANG	MORSELSKAP		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Balanseført egenkapital/netto ansvarlig kapital	3 802 134	2 824 253	3 802 134	2 824 253
Risikovektet volum				
Risikovekt 10 prosent	105 665	71 435	105 665	71 435
Risikovekt 20 prosent	2 031 258	2 287 863	2 078 043	2 315 042
Risikovekt 35 prosent	1 105 925	836 666	1 105 925	836 666
Risikovekt 50 prosent	457 773	1 412 633	457 773	297 116
Risikovekt 100 prosent	18 085 149	18 218 302	17 953 346	20 373 499
Risikovekt 150 prosent	521 003	318 595	521 003	318 595
Derivater	49 871	40 426	49 871	40 426
Fradrag	-597 783	- 3 034 814	-597 783	-3 034 814
Beregningsgrunnlag	21 758 861	20 151 106	21 673 843	21 217 964
Kapitaldekning (prosent)	17,5	14,0	17,5	13,3

SOLVENSMARGIN	2008
Solvensmarginkrav	1 468 313
Solvensmarginkapital før begrensingsregler	3 847 062
Fradrag som følger av § 7a	- 872 922
Solvensmarginkapital etter begrensingsregler	2 974 140
Solvensmargin i prosent av solvensmarginkrav	202,6%

28. PREMIERESERVE OG RESULTAT

Den pliktige avsetning til premiereserve utgjør 34 028,2 mill. kroner, inklusive administrasjonsreserve på 1 212,3 mill. kroner.

Utvikling i premiereserven:

	2008	2007
Inngående premiereserve	31 428 795	29 156 277
All forsikringsteknisk premie	3 128 517	2 709 881
Garantert avkastning	1 007 779	1 000 962
Utbetalte pensjoner	- 1 340 698	- 1 232 798
Utflyttet premiereserve	0	- 131 620
Administrasjonspremie	- 101 858	- 73 907
Rentegarantipremie	- 94 286	0
Total reserve	34 028 249	31 428 795

Tallene fra 2007 er ikke direkte sammenliknbare da nye virksomhetsregler for livsforsikring trådte i kraft 1. januar 2008

Fordeling av årets resultat:

	2008			2007
	Kunder	Selskapet	Sum	
Avkastningsresultat	- 1 144 197	- 193 254	- 1 337 451	1 761 800
Risikoresultat	0	0	0	- 79 290
Administrasjonsresultat	0	6 022	6 022	- 15 921
Rentegarantipremie	0	94 286	94 286	0
Netto inntekter selskapsporteføljen	0	2 076	2 076	0
Til (+)/fra (-) tilleggsavsetninger	787 277	0	787 277	0
Resultat	- 356 920	- 90 870	- 447 790	1 666 589

Tallene fra 2007 er ikke direkte sammenliknbare da nye virksomhetsregler for livsforsikring trådte i kraft 1. januar 2008

Renteresultatet

er selskapets forvaltningsresultat ut over rentegarantien på 3 % av premiereserven og premiefondet.

Administrasjonsresultatet

er differansen mellom normal administrasjonspremie for 2008 tillagt frigjort administrasjonsreserve knyttet til løpende pensjoner og faktiske administrasjonskostnader.

Risikoresultat

er differansen mellom risikopremien for 2008 og faktiske risikoavsetninger.

29. KURSREGULERINGSFONDET

viser differansen mellom markedsverdi og historisk kost for OPFs omløpspapirer. Dette representerer en "buffer" mot fremtidig verdinedgang på disse papirene. Anleggsaksjene er ført til markedsverdi og kursreguleringsfond føres nå bare i

kollektivporteføljen. Selskapsporteføljens andel heter nå fond for urealiserte gevinster og føres som opptjent egenkapital. Dette i henhold til nye virksomhetsregler for livsforsikring som gjelder fra og med 2008.

	2008	2007
Mindreverdier i norske aksjer	- 124 320	1 543 162
Mindreverdier i utenlandske aksjer	- 27 875	1 505 670
Mindreverdier i norske obligasjoner	- 67 944	- 218 743
Merverdier i utenlandske obligasjoner	549 494	- 122 577
Sum	329 355	2 707 512
Kursreguleringsfond	303 665	2 496 153
Fond for urealiserte gevinster	25 690	211 359

30. AVSETNING TIL PENSJONSFORPLIKTELSER OPF-ANSATTE

De ansatte i OPF er omfattet av Oslo kommunes pensjonsordning. Ved full opptjening utgjør pensjonen 70 prosent av årslønn begrenset oppad til 12 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Pensjonen blir samordnet med folketrygden. Ansatte over 62 år kan ta ut AFP. Pr. 1.1.2008 omfatter ordningen 53 yrkesaktive, 23 oppsatte og 30 pensjonister.

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Estimativik amortiseres over forventet gjenstående tjenestetid.

Selskapets pensjonsplan skal regnskapsmessig behandles som en ytelsesplan i henhold til Norsk regnskapsstandard for pensjonskostnader. Ved årets beregninger er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Diskonteringsrente	3,80 %
Forventet avkastning	5,80 %
Forventet lønnsøkning	4,00 %
Forventet G-regulering	3,75 %

Dødelighet	K2005
Uførhet	OPF
Giftemålssannsynlighet mv.	K2005
Frivillig avgang	TABELL
Uttakstilbøyelighet AFP	40 %

Netto pensjonskostnader er sammensatt som følger:

	2008	2007
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	6 629	3 295
Rentekostnad av årets pensjonsforpliktelse	3 967	3 304
Avkastning på pensjonsmidlene	- 3 434	- 3 201
Resultatført avvik	2 663	1 731
Administrasjonskostnad	277	70
Arbeidsgiveravgift	1 424	733
Sum netto pensjonskostnad	11 526	5 932

	31.12.2008	31.12.2007
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser	107 068	68 283
Pensjonsmidler	- 64 543	- 58 472
Ikke resultatført estimatendring/-avvik	- 29 289	0
Netto pensjonsforpliktelser før arbeidsgiveravgift	13 236	9 811
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	1 866	1 383
Sum netto balanseført pensjonsforpliktelse	15 102	11 194

31. ANDRE FORPLIKTELSER

MORSELSKAP			KONSERN	
2007	2008		2008	2007
0	0	Kortsiktig gjeld eiendomsselskapene	102 119	60 057
0	5 160	Kortsiktig gjeld egne eiendommer	5 160	0
2 501 994	7 487	Kortsiktig gjeld DnB NOR eiendommer	7 487	2 501 994
34 358	37 934	Skyldige offentlige avgifter	37 934	34 358
21 494	13 199	Leverandørgjeld	13 199	21 494
19 507	0	Utenlandske obligasjoner	0	19 507
675	764	Diverse gjeld	764	675
2 578 028	64 544	Sum	166 663	2 638 085

32. PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER

	2008	2007
Påløpte feriepenge/arbeidsgiveravgift	3 718	2 903
Påløpte kostnader	3 307	4 506
Sum	7 025	7 409

33. LIKVIDITETSRISIKO

	Løpetid inntil 1 år	Løpetid 1–5 år	Løpetid 5–10 år	Løpetid over 10 år	Sum
Obligasjoner som holdes til forfall	1 299 537	4 425 096	1 859 809	0	7 584 441
Pantelån og innskuddslån	149 073	588 257	775 429	1 765 639	3 278 398
Aksjer og andeler	9 620 603	0	0	0	9 620 603
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3 459 471	4 738 048	4 614 640	0	12 812 159
Sum totalt	14 528 684	9 751 401	7 249 878	1 765 639	33 295 601

Herav i utenlandsk valuta:

	Løpetid inntil 1 år	Løpetid 1–5 år	Løpetid 5–10 år	Løpetid over 10 år	Sum
Aksjer og andeler	2 907 463	0	0	0	2 907 463
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	0	151 978	3 272 211	0	3 424 189
Sum totalt	2 907 463	151 978	3 272 211	0	6 331 652

34. AVKASTNING

Tall i prosent	2008	2007	2006	2005	2004
Realisert kapitalavkastning	-0,26	8,13	4,88	7,36	7,84
Verdijustert kapitalavkastning	-6,08	7,51	7,88	9,28	8,24
Gjennomsnittrenten ¹	-0,29	6,94	4,47	6,36	6,64

¹ Beregnet på grunnlag av forskrift gitt av Kredittilsynet om mål for livsforsikringsselskapenes kapitalavkastning. Renten angir den beregnede årsavkastning på de forsikringsmessige fond som er øremerket for selskapets medlemmer.

Avkastningstallene er beregnet på grunnlag av forskrift gitt av Kredittilsynet om mål for livsforsikringsselskapenes kapitalavkastning basert på kvartalsvise regnskapstall.

Realisert kapitalavkastning er den beregnede avkastning på OPFs totale forvaltningskapital basert på årets realiserte finansinntekter eksklusive endring i merverdier på finansielle eiendeler.

Verdijustert kapitalavkastning angir den beregnede avkastning på selskapets totale forvaltningskapital basert på årets samlede finansinntekter inklusive endring i merverdier på finansielle eiendeler.

35. ANSATTE OG TILLITSVALGTES LØNNS- OG LÅNEFORHOLD

Ansatte med medlemskap i pensjonsordningen tilbys lån til normrenten begrenset oppad til 2 millioner kroner og med sikkerhet i fast eiendom.

Antall ansatte pr. 31.12.2008	55
Antall kvinnelige ansatte pr. 31.12.2008	34
Antall mannlige ansatte pr. 31.12.2008	21
Gjennomsnittlig antall årsverk i 2008	52

Lønn og andre ytelser til adm. direktør ¹	1 311
Godtgjørelse til styret i OPF	1 117
Godtgjørelse til kontrollkomiteen i OPF	230
Revisjonshonorar lovpålagt	589
Revisjonshonorar andre attestasjoner	15
Revisjonshonorar skatterådgivning	140
Andre tjenester utenfor revisjon	135
Internrevisjon	900

¹ Inkludert resultatbasert bonus på 100 000 kroner. I posten lønn og andre ytelser er pensjonskostnader ikke inkludert. Administrerende direktør deltar på samme måte som øvrige ansatte i OPFs pensjonsordning.

	Lån 1000 kr	Rentesats per 31.12.08	Avdragsplan
Olaf Gohn	1 266	6,25 %	SE-2033
Lån til ansatte, ekskl. adm. dir.	34 940	6,25 %	

GRENSEN

Oslo Pensjonsforsikring

AKTUARBERETNING FOR 2008

Som ansvarshavende aktuar skal jeg sørge for at selskapets virksomhet til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har jeg vurdert den forsikringstekniske situasjon for Oslo Pensjonsforsikring AS for 2008. Premiereserven og øvrige forsikringsforpliktelse i selskapets balanse er etter min vurdering beregnet i samsvar med bestemmelsene i forsikringslovgivningen, meldt beregningsgrunnlag og godkjent oppreserveringsplan. Oslo Pensjonsforsikring AS skal bygge opp premiereserven beregnet etter nytt beregningsgrunnlag (K2005) over en treårsperiode fra 2008 til 2010.

Oslo, 25. februar 2009

Hanne Myre

Hanne Myre
ansvarshavende aktuar

Kontrollkomiteens uttalelse om årsoppgjøret for 2008

Kontrollkomiteen har i henhold til instruksens § 9 gjennomgått årsoppgjøret for 2008 med styrets beretning, resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og noter for Oslo Pensjonsforsikring AS, samt aktuarens erklæring og revisors beretning.

Kontrollkomiteen tilrår overfor generalforsamlingen at årsoppgjøret for 2008 fastsettes i samsvar med styrets forslag.

Oslo, 17. mars 2009

Elisabeth Wille

Elisabeth Wille
Leder

Michael Tetzschner

Michael Tetzschner
medlem

Gro Løken

Gro Løken
varamedlem

BAKKE HJELMAAS LARSEN

Kontorfellesskapet
Bakke Hjelmaas Larsen

Billingsstadsletta 19A
Postboks 104
1376 Billingstad
Telefon: 66 85 59 00
Telefax: 23 50 19 68
E-post: inl@bhl.no
Internett: www.bhl.no

Medlemmer av
Den norske Revisorforening

Ansvarlig revisor: Leif N. Landrø

Til generalforsamlingen i Oslo Pensjonsforsikring AS

REVISJONSBERETNING 2008

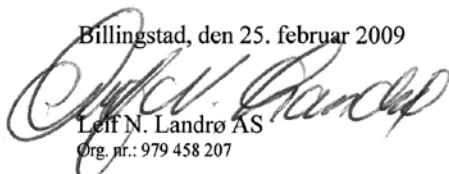
Vi har revidert årsregnskapet for Oslo Pensjonsforsikring AS for regnskapsåret 2008, som viser et underskudd på kr. 447.789.481 for morselskapet og et underskudd på kr. 447.789.481 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

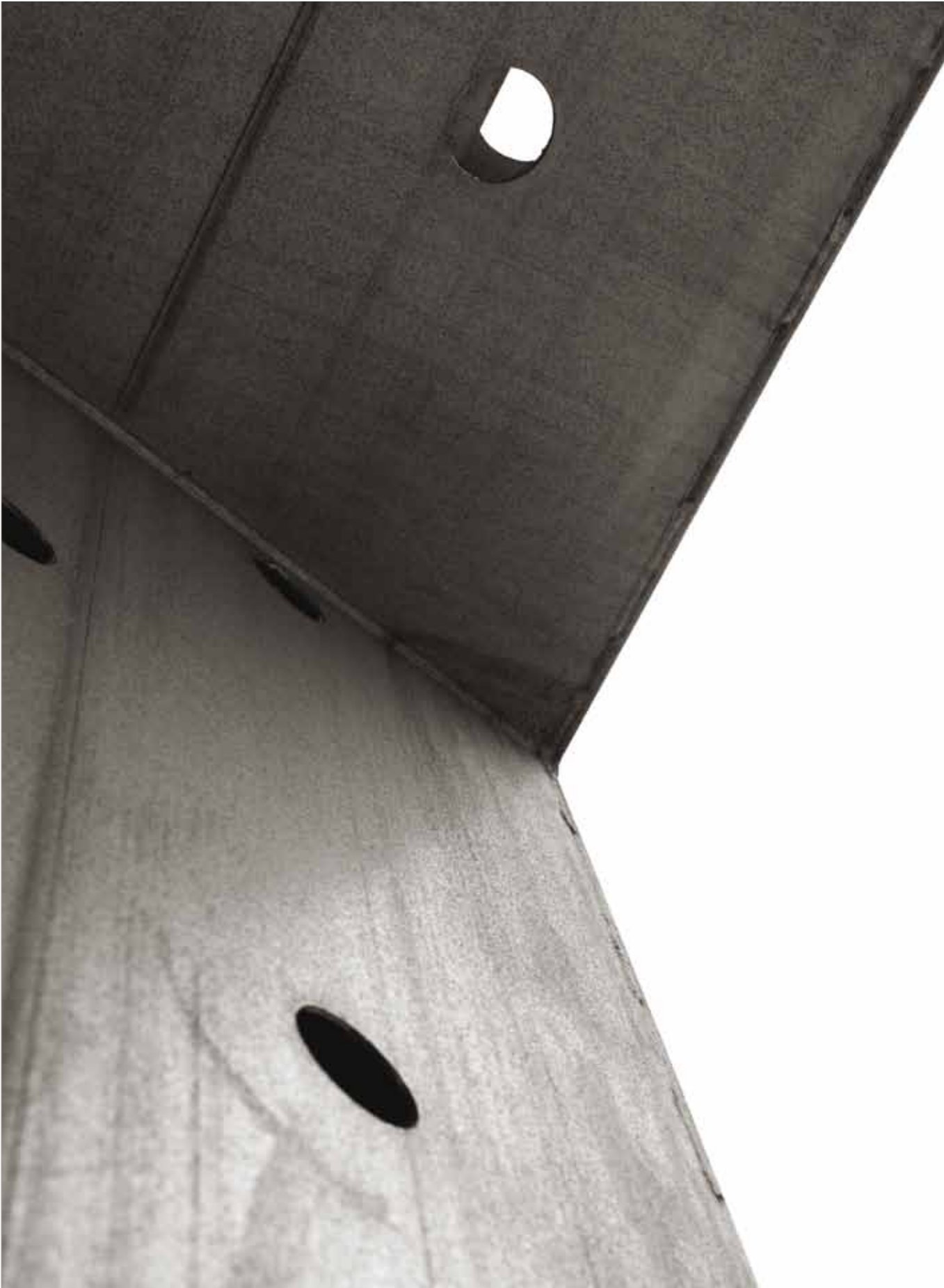
Billingstad, den 25. februar 2009

Leif N. Landrø AS
Org. nr.: 979 458 207

Statsautoriserte revisorer
Leif N. Landrø AS
Kjell A. Nordli AS
Bakke & Dolvik AS
Helge A. Østvold AS
Arve Johansen AS

MEDLEMMER AV OSLO PENSJONSFORSIKRINGS STYRINGS- OG KONTROLLORGAN

GENERALFORSAMLING

Finansbyråd Stian Berger Røsland (H)

STYRET

Valgt av generalforsamlingen:

Anne Grete Steinkjer, leder

Christian Berg, nestleder

Tor Aamot

Eldbjørg Sture

Heidi Larssen

Utpekt av medlemmene:

Mari Sanden

Jan-Edvard Monsrud

Valgt av arbeidstakerne:

Karl Ove Steffensrud

Runar Næss Grønseth

KONTROLLKOMITÉ VALGT AV GENERALFORSAMLINGEN

Elisabeth Wille, leder

Michael Tetzschner, medlem

Ole Christian Bjørnstad, medlem

Gro Løken, fast møtende varamedlem

KLAGEUTVALG

Tor Aamot

Mari Sanden

Behandler og avgjør klager i saker OPF har avgjort med hjemmel i Pensjonsvedtekter for Oslo kommune.

ANKENEMND

Trond Dolva, Høyesterettsdommer

Arne Halaas

Per Vidar Nilsen

Behandler og avgjør anker i saker OPF har avgjort med hjemmel i Pensjonsvedtekter for Oslo kommune og som er behandlet i klageutvalget.

INTERNREVISOR

Ernst & Young, Tor Steinfeldt-Foss

REVISOR

Leif N. Landrø AS, Leif N. Landrø

PENSJONSSTATISTIKK

1. OSLO KOMMUNE (INKL. KOMMUNALE FORETAK OG HELEIDE KOMMUNALE AS)

UTVIKLING AV DEN TOTALE BESTAND					
Ytelser	2008	2007	2006	2005	2004
Alderspensjoner	9 111	8 728	8 283	7 902	7 621
AFP fra 65 år	243	197	209	222	196
Ektefellepensjon	2 513	2 517	2 551	2 519	2 533
Barnpensjoner	219	223	234	220	209
Uførepensjoner	5 534	5 387	5 425	5 352	5 233
Midlertidig uførepensjoner ¹	984	1 175	1 157	1 098	1 027
Vedtektsfestede ytelser	18 604	18 227	17 859	17 313	16 819
Førtidspensjoner	32	39	43	43	51
AFP før 65 år	418	360	307	241	217
Bykassespensjoner	13	16	20	25	26
Antall pensjonister	19 067	18 642	18 229	17 622	17 113
Yrkesaktive	23 369	23 846	23 526	23 729	24 521
Fratrådte med rettigheter	23 200	21 605	23 304	22 885	22 054
Fratrådte uten rettigheter	19 277	19 804	16 751	16 691	16 016
Total bestand	84 913	83 897	82 381	80 927	79 704

¹ I tallene er ikke midlertidig stoppede ytelser tatt med.

Antall alderspensjonister viser en jevn økning gjennom de senere årene. Det er en ventet utvikling og vil øke også i årene fremover. Det skyldes i hovedsak to forhold; høy gjennomsnittlig alder på ansatte i ordningen og at folk lever lengre. Tall fra NAV

viser at det ved utgangen av 2008 på landsbasis var nærmere 17,8 % som er eldre enn 85 år, mens andelen i Oslo kommune er 16,2 %, jf. tabellen nedenfor.

PENSJONISTER OVER 67 ÅR FORDELT PÅ ALDERSGRUPPER						
Aldersgruppe	67-80	80-84	85-90	90+	Antall	85+ i %
2008	6 982	1 811	1 207	491	10 491	16,2

For å kunne sammenligne med NAVs statistikk omfatter denne tabellen alle over 67 år som mottar pensjon.

Varige uførepensjoner viser en økning på 2,7 % fra 2007. For å få et helhetlig bilde av uføresituasjonen må varige uførepensjoner sees i sammenheng med midlertidige uførepensjoner. De midlertidige uførepensjonene viser et fall på hele 16,3 %. Det er grunn til å tro at en del av årsaken til dette ligger i mer restriktiv sykkel-

dingspraksis, innskjerpingen i folketrygdens regler for tilståelse av rehabiliteringspenger/attføringspenger og trolig også det arbeid virksamhetene gjør for å redusere uttaket av uføreytelser. Ser vi på varig uførepensjoner og midlertidige uførepensjoner under ett viser statistikken en synkende tendens i forhold til totalen.

	2008	2007	2006	2005	2004
Sum uførepensjoner og midl. uførepensjon	6 518	6 562	6 582	6 450	6 260
I prosent av vedtektsfestede ytelser	35,0	36,0	36,7	37,3	37,2

Antall uføreytelser gikk ned med 44 personer eller 0,7 % fra 2007 til 2008. På landsbasis var det en økningen 1,5 %. Den nedadgående trenden for uføreytelser er sammenhengende i hele perioden fra 2005.

Ser vi på alderssammensetningen for bestanden av uføreytelser utgjør for uførepensjon andelen under 50 år 1 029 personer

eller 18,5 %, mens midlertidig uførepensjon utgjør 946 personer eller 59,5 %. Andelen under 50 år for uføreytelsene under ett utgjør 1 975 personer eller 27,6 %. Skilles det på kjønn er andelen under 50 år for kvinner og menn for uførepensjon henholdsvis 839 personer/15,1 % og 190 personer/3,4 %. For midlertidig uførepensjon blir tallene for kvinner 780 personer/56,1 % og for menn 116 personer/10,4 %.

UFØREYTELSENE FORDELT PÅ ALDER OG KJØNN ¹							
	2008	antall	20-30 år	31-40 år	41-50 år	51-60 år	61-70 år
MUP	Menn	290	4	38	124	105	19
MUP	Kvinner	1 300	24	251	505	454	66
UP	Menn	1 128	0	20	170	428	510
UP	Kvinner	4 437	1	112	726	1 801	1 797
	Totalt	7 145	29	421	1 525	2 878	2 392

¹ I denne er også midlertidig stoppede ytelser med.

Oversikten viser at andelen midlertidig uføreytelser under 50 år er høy og at det er særlig kvinner som bidrar til dette. Oslo kommune er en kvinnedominert arbeidsplass. Av 23 369 yrkesaktive utgjør kvinneandelen 16 765 personer eller 71,8 %. Det

er nærliggende å trekke den konklusjon at deres høye andel av uføreytelsene skyldes belastende arbeidsoppgaver. Dette er et område en bør ha særlig oppmerksomhet mot.

ÅRLIG NETTO TILGANGSRAPPORT NYE PENSJONER					
Ytelser	2008	2007	2006	2005	2004
Alderspensjon	618	491	562	348	127
Ektefellepensjon	162	202	221	175	175
Barnpensjon	20	32	37	47	43
Uførepensjon	405	216	247	291	321
Midlertidig uførepensjon	383	644	647	583	591
AFP fra 65 ¹	16	34	28	36	22
Vedtektsfestede ytelser	1 604	1 619	1 742	1 480	1 279
Førtidspensjon	1	3	5	1	4
AFP før 65	171	169	151	114	92
Antall pensjonister	1 776	1 791	1 898	1 595	1 375

¹ I dette tallet er bare tatt med direkte overgang fra aktive og uførepensjon. Tar en med tilgangen fra AFP før 65 blir den totale tilgangen 124 for 2008.

Tilgangen på nye alderspensjonister viser en ujevn utvikling, men det er grunn til å anta at den årlige tilgangen av nye alderspensjonister vil øke i tiden fremover. Dette skyldes alderssammensetningen av medlemsbestanden.

Nye uførepensjoner og midlertidig uførepensjoner utgjorde henholdsvis 405 og 383. Sammenlignet med 2007 økte tilgangen på nye uførepensjoner med 189, mens midlertidig uførepensjoner falt med 261. Ser vi på uføreytelsene under ett falt nyttilgangen med 88 eller 10,2 %.

Den nedadgående trenden for uføreytelser er sammenhengende i hele perioden fra 2005 og er meget positiv for ordningen. Beregning viser at snitt meravsetning ved hvert pensjonstilfelle

utgjør ca 1,25 mill. kr. Det understreker hvor viktig det er å stimulere til tiltak som kan redusere uttaket av uføreytelser.

UTBETALING SPESIFISERT PÅ YTELSE					
Ytelse i mill. kr	2008	2007	2006	2005	2004
Alderspensjon	616,9	559,7	530,4	479,2	445,9
Ektefellepensjon	131,0	129,6	127,4	123,5	125,3
Barnpensjon	8,0	8,7	8,2	7,5	7,2
Uførepensjon	263,7	251,7	241,2	230,9	227,1
Midlertidig uførepensjon	58,2	53,5	48,8	50,8	52,3
Samlede utbetalinger	1 077,8	1 003,2	956,0	891,9	857,8
Utbetaling for ikke vedtektsfestede ytelser	81,5	72,0	55,6	47,3	48,0

Den årlige veksten i brutto utbetalinger har økt fra 4,0 % fra 2004 til 2005 til 7,4 % fra 2007 til 2008. Årsaken til veksten skyldes i det alt vesentlige økningen i antall alderspensjonister, et høyere pensjonsgrunnlag for nye pensjonister og en betydelig vekst i folketrygdens grunnbeløp. Utbetalingene for uføreytel-

sene økte fra 2007 til 2008 med 5,5 %. Årsaken til lavere vekst på utbetalinger til uføreytelsene er at folketrygden tar en større andel. Utbetaling for de ikke vedtektsfestede ytelsene øker med 13,2 % fra 2007 til 2008. I det alt vesentlige er dette økte kostnader for AFP før 65 år.

UTVIKLING I ANTALL TIDLIGPENSJONER

Her defineres tidligpensjon som uttak av pensjon før fylte 67 år.

For ansatte med særaldersgrenser er disse lagt til grunn.

ANTALL NYE TIDLIGPENSJONER					
Ytelser	2008	2007	2006	2005	2004
Uførepensjon	405	216	247	291	321
Midlertidig uførepensjon	383	644	647	583	591
AFP fra 65	20	34	28	36	22
Vedtektsfestede ytelser	796	894	922	910	934
Førtidspensjon	1	3	5	1	4
AFP før 65	171	169	151	114	92
Antall tidligpensjonister	980	1066	1078	1025	1030

Det samlede antall tidligpensjoner viser en fallende tendens fra 2006. Det er særlig grunn til å glede seg over utviklingen for uføreytelsene. Når det gjelder AFP før 65 år er den tilnærmet

flat i absolutte tall, men sett i sammenheng med hvor mange som kunne tatt ut pensjon er det en relativ nedgang.

SNITTALDER VED UTTAK UFØREYTELSENE					
	2008	2007	2006	2005	2004
Midlertidig uførepensjon	48,7	49,1	49,1	47,8	47,8
Uførepensjon	58,3	58,2	57,9	56,3	56,9

Snittalder for uttak av midlertidig uførepensjon falt med 0,4 år til 48,7 år, mens for varig uførepensjon økte alderen med 0,1 år til 58,3 år. En forklaring på fallet for de midlertidige uføre er at

NAV for eldre personer som søker om uføreytelse tilstår varig uførepensjon med en gang.

UTTAK AV ALDERSPENSJON ETTER 85-ÅRS REGELEN				
A85 ¹	2008	2007	2006	2005
Antall	136	120	111	110
Årlig tilgang	59	31	25	110

¹ A85 ble først skilt ut som egen ytelse fra 2005

AFP FØR 65 ÅR

Tabellen viser hvor mange av de ansatte som var i posisjon til å ta ut AFP det enkelte år og hvor mange som rent faktisk tok ut.

	2008	2007	2006	2005
Faktisk uttak AFP før 65 år	171	169	151	114
Personer i aktuell alder	1 163	999	879	566
Uttak i prosent	14,7	16,9	17,2	20,1

Samtidig som antallet AFP bare økte med 2 fra 2007 til 2008 var antallet som var i posisjon til å ta ut AFP betydelig høyere enn året før. I absolutte tall økte antallet AFP før 65 år, men relativt

sett falt uttaket med 2,2 prosentpoeng. Det kan tyde på at virksomhetenes arbeid med å redusere uttak av AFP gir resultater.

BESTAND PER 31.12.08										
Gradering	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	100	
	44	9	21	16	4	1	5	0	318	418

100 personer har tatt ut gradert AFP. Det utgjør 23,9 % av totalen. Av totalen er det 318 personer som har tatt ut full AFP. For å følge opp den positive utviklingen som registreres må vi ufortrødnet arbeide videre mot redusert uttak av pensjon,

herunder søke og øke andelen av graderte pensjoner. Det betyr reduserte kostnader og mulighet for å beholde nødvendig og kompetent arbeidskraft.

SÆRSKILTE TILTAK

Raskere tilbake – redusert sykefravær i Oslo kommune

For å følge opp regjeringens tiltak etter Sykefraværsutvalgets rapport fra november 2006, tok Byrådet i Oslo initiativ til prosjektet "Raskere tilbake – redusert sykefravær i Oslo kommune". Prosjektets formål er å få sykemeldte raskere tilbake i arbeid og også forbygge sykefravær. Oslo Forsikring og OPF fikk i oppdrag å administrere prosjektet. Det ble inngått avtale med et medisinsk selskap om innleie av helsefaglig personell. Disse danner Servicekontoret som skal bistå den sykemeldte, den som er i ferd med å bli sykemeldt og arbeidsgivere for å finne den beste løsningen for å redusere sykefraværet mest mulig. Servicekontoret driver et betydelig informasjonsarbeid overfor virksomhetene og sørger for at den som har behov kommer raskere til utredning og behandling.

Prosjektet ble startet opp i oktober 2007, hvor i første omgang, ca 1/3 av de ansatte i Oslo kommune fikk anledning til å delta. Ordningen er senere utvidet slik at ca 50 % av de ansatte omfattes av ordningen. Ved årsskiftet hadde 425 personer vært via kontoret og av disse er 225 saker avsluttet. I samsvar med den modell SINTEF bruker for å beregne sykepengekostnader har Oslo kommune så langt spart brutto ca 10,5 mill .kr.

Sykefraværet, egen- og legemeldt, økte på landsbasis med 0,1 prosentpoeng fra 6,8 % 3. kv. 2007 til 6,9 % i 3. kv. 2008. På landsbasis var sykefraværet fordelt på kjønn for 2008 8,5 % for kvinner og 5,6 % for menn. Menns sykefravær var uendret fra 2007, mens kvinnenes fravær økte med 0,1 prosentpoeng.

Sykefraværet i Oslo kommune falt med 0,25 prosentpoeng fra 9,07 % i 2007 til 8,82 % i 2008. Sykefraværet fordelt på kjønn for 2008 var 9,73 % for kvinner og 6,62 % for menn. I forhold til 2007 falt sykefraværet for kvinner med 0,33 prosentpoeng, mens fraværet for menn falt med 0,07 prosentpoeng.

Egenandelsordningen

Med virkning fra 1. januar 2005 innførte Oslo kommune en ordning med egenandel for virksomhetene for uttak av uføreytelser. Bakgrunn for ordningen er å stimulere virksomhetenes arbeid for å redusere uttak av tidligpensjon. Estimert uttak var budsjettet med 93,8 mill. kr i 2007 og 93,2 mill. kr i 2008, mens fakturert beløp var henholdsvis 92,0 mill. kr og 78,3 mill. kr. Det indikerer et lavere uttak.

Det er for tidlig å mene noe sikkert om hvilken effekt disse prosjektene har hatt på uttak uførepensjon/midlertidig uførepensjon. Deler av den reduksjon vi ser på uttak av midlertidig uførepensjon kan trolig tilskrives disse tiltakene.